

Volný čas studentů v domovech mládeže v Moravskoslezském kraji

Maková Tereza

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Tereza Maková
Osobní číslo:	H180284
Studijní program:	B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální pedagogika
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Volný čas studentů v domovech mládeže v Moravskoslezském kraji

Zásady pro vypracování

- Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
- Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti volného času, adolescence a domovů mládeže.
- Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
- Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.
- Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
- Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- HOFBAUER, Břetislav, 2004. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
JANIŠ, Kamil, 2009. Úvod do problematiky volného času. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd. ISBN 978-80-7248-530-7.
PÁVKOVÁ, Jiřina, 2002. Pedagogika volného času. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.
ŠVARÍČEK Roman a Klára ŠEDOVÁ, 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.
VÁGNEROVÁ, Marie, 2012. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2153-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Šalenová**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **27. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2021**

L.S.

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 27. ledna 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 24.3.2021

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, učině-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 nestrává nedotčeno.
- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídáne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje volnému času studentů v domově mládeže v Moravskoslezském kraji. Teoretická část je zaměřená na historii volného času, jeho definici, související pojmy, funkce, činitele ovlivňující trávení volného času a také na volný čas mládeže. Je zde vymezeno období adolescence a zařízení, ve kterých mládež může trávit svůj volný čas. Praktická část se zaměřuje na kvantitativní výzkum, ve kterém jsme výsledky získali na základě dotazníkového šetření. Hlavním cílem bylo zjistit, jak mládež tráví svůj volný čas v domově mládeže.

Klíčová slova: volný čas, domov mládeže, adolescence, mládež, funkce volného času a činitele, definice volného času, historie

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with students' free time at residential hall in Moravian-Silesian region. The theoretical part is focused on the history of leisure time, its definition, related concepts, functions, factors affecting leisure time and free time of today's young people. It defines the period of adolescence and facilities in which young people can spend their free time. The practical part focuses on quantitative research, in which we obtained the results, of the basis of a questionnaire survey. The main goal was to find out how young people spend their free time at the residential hall.

Keywords: leisure time, residential hall, adolescence, youth, functions of leisure time and factors, definition, history of leisure time

Na tomto místě bych chtěla ráda poděkovat vedoucí práce Mgr. Evě Šalenové za veškerý čas, trpělivost, rady a připomínky během zpracovávání mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VOLNÝ ČAS	12
1.1 HISTORIE VOLNÉHO ČASU.....	12
1.2 VOLNÝ ČAS JAKO POJEM.....	13
1.3 FUNKCE VOLNÉHO ČASU	15
1.4 ČINITELÉ OVLIVŇUJÍCÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	17
1.5 VOLNÝ ČAS MLÁDEŽE	18
2 ADOLESCENCE	20
2.1 EMOCIONÁLNÍ VÝVOJ	20
2.2 HLEDÁNÍ SMYSLU ŽIVOTA	21
2.3 TĚLESNÝ A SEXUÁLNÍ VÝVOJ	21
2.4 SOCIÁLNÍ A MORÁLNÍ VÝVOJ.....	22
3 INSTITUCE PRO VOLNÝ ČAS MLÁDEŽE	24
3.1 DOMOVY MLÁDEŽE	24
3.2 STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU.....	26
3.3 NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE.....	26
3.4 ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY.....	27
3.5 NÍZKOPRAHOVÁ ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 VÝZKUM	30
4.1 CÍLE VÝZKUMU	30
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	31
4.3 POJETÍ VÝZKUMU	31
4.4 VÝZKUMNÝ SOUBOR	32
4.5 VÝZKUMNÁ METODA A TECHNIKA SBĚRU DAT	32
5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	33
5.1 TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU STUDENTŮ V DOMOVĚ MLÁDEŽE	34
6 ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ VÝSLEDŮ VÝZKUMU	48
6.1 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	55

SEZNAM GRAFŮ	56
SEZNAM TABULEK.....	57
SEZNAM PŘÍLOH.....	58

ÚVOD

Volný čas je významnou a nedílnou součástí života každého člověka. Je to čas, který máme sami pro sebe, můžeme si v něm odpočinout, věnovat se tomu co nás baví, rozvíjet se v mnoha oblastech a načerpat nové síly na plnění povinností, jak rodinných, pracovních, tak také studijních. Je na nás, s kým budeme volné čas trávit a čemu se budeme věnovat. Je důležité abychom svůj volný čas trávili efektivně a smysluplně. Začátek bývá v rodině, kdy je důležité dávat dítěti pozitivní vzor a vést ho ke správnému využívání volného času. Již v historii se tímto tématem zabývalo a kladlo volnému času velikou důležitost mnoho autorů. Začaly také vznikat organizace, ve kterých mohli jedinci trávit svůj volný čas. Jednotlivé organizace uvedeme stručně v teoretické části. Bakalářská práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části bakalářské práce se budeme zabývat historií volného času, definováním volného času a také zde uvedeme pojmy, které úzce souvisí s tímto tématem. Uvedeme zde také funkce volného času, jeho činitele (rodinné prostředí, školu, vrstevnické skupiny, média) a budeme se zabývat volným časem mládeže (kterým aktivitám dávají nejčastěji přednost). Druhá kapitola bude zaměřena na charakteristiku vývojového období adolescence a změn, ke kterým v tomto období u adolescentů dochází, jak už v oblasti sociální, morální, psychické tak tělesné. V poslední kapitole přiblížíme jednotlivá zařízení, ve kterých může mládež trávit svůj volný čas (domovy mládeže, střediska volného času, základní umělecké školy). Krátce se zde zmíníme také o nízkoprahovém zařízení pro děti mládež. Největší pozornost budeme věnovat domovům mládeže.

Praktická část bude zaměřená na volný čas studentů, kteří jsou ubytováni v domově mládeže. Domov mládeže je pro období adolescence specifickým prostředím, ve kterém mládež tráví svůj volný čas. Jako poslání domova mládeže vidím vedení žáků k smysluplnému trávení volného času, například formou pestré nabídky aktivit, které by měly být pro žáky přitažlivé a zajímavé. Důležité je také to, aby se studenti v domově mládeže cítili spokojeně a měli možnost se věnovat takovým aktivitám, které je baví. Hlavním cílem praktické části bakalářské práce bude tedy zjistit, jak studenti ubytovaní v domově mládeže tráví svůj volný čas. Ke zjištění potřebných dat bude využito kvantitativního výzkumu, konkrétně formou dotazníkového šetření.

Závěr bakalářské práce bude věnován vyhodnocení a shrnutí výsledků našeho výzkumu, budou zde uvedena doporučení a také to, jaký může mít náš výzkum přínos pro praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VOLNÝ ČAS

Volný čas je doba, kterou máme sami pro sebe a můžeme s ní naložit dle našeho uvážení, věnovat se tomu, co máme rádi, u čeho si například odpočineme apod. V této kapitole se zaměříme na historii a definování volného času, funkce volného času a činitele, kteří mohou náš volný čas ovlivňovat.

1.1 Historie volného času

První zmínky o způsobu trávení volného času můžeme najít již ve starověku. Ve starověkém Řecku byl volný čas využíván především svobodnými občany, kteří se například věnovali divadelním, nebo sportovním hrám (zejména olympijským hrám, míčovým hrám, lukostřelbě, lovu...). V Římě byly velmi populární gladiátorské hry. Důležitost volného času ve starověku již vyzdvihoval Aristoteles. Volný čas chápal jako příležitost k přemýšlení, diskusím s přáteli, k četbě poezie, poslouchání hudby, odpočinku a také jako čas vědy a filozofie. Nespojoval ho s nicneděláním, ale za osvobození se od nutností a povinností. Vyzdvihoval také rozjímavost, o které tvrdil, že vede člověka k moudrosti. (Janiš, 2009)

Ve středověku byl volný čas velmi ovlivňován křesťanstvím, stejně jako výchova a vzdělávání. Byl vnímán jako prostor pro oddech po práci a zbožné rozjímání. Mniši měli každodenní program. Věnovali se fyzické práci a modlitbám. V tomto období vznikly rytířské turnaje. Změna nastala od 16. století, kdy protestantská církev začala vyzdvihoval význam práce a volný čas byl považován za něco zbytečného. Protestanti kladli povinnost práce každému jedinci a nesouhlasili s mnišským způsobem rozjímání. V období renesance se práce stala velmi důležitou a nicnedělání nebylo akceptovatelné. Volno mělo sloužit k tomu, aby si člověk odpočinul a mohl pracovat. Představy o možnostech trávení volného času uvedl ve svém díle Slunečný stát Thomasso Campanella, který si představoval, že lidé by měli pracovat čtyři hodiny denně, a ve volné chvíli by se měli věnovat studiu, rozhovorům, čtením, vypravováním, psaním a procházkám. Thomasso Campanella nebyl příznivcem hazardních her, za které považoval karty, kostky nebo šachy. Doporučoval spíše sportovní aktivity. (Janiš, 2009)

V důsledku průmyslového rozvoje v 19. století vznikly problémy, jejichž příčinou byl nevhodně trávený čas. Dělníci neměli žádný život, propadali alkoholu a krádežím. Jejich pracovní doba trvala čtrnáct hodin. Těchto problémů si všiml Robert Owen. Jeho snahou bylo změnit prostředí, ve kterém dělníci a jejich rodiny žily. Zastával názor, že jestli děti budou žít v rodině se špatnými vzory, tak že se pak také budou chovat nevhodně. Robert

Owen chtěl zlepšit život dělníků a ukázat, že správné využívání volného času může mít pozitivní vliv na život jedince. V této době se lidé začali přesouvat za prací do měst a vznikl další problém, kdo se bude starat po vyučování o jejich děti. Začaly vznikat různá zařízení pro volný čas. V roce 1844 vznikla organizace s názvem YMCA (křesťanské sdružení mladých lidí) a YWCA, která kladla důraz na křesťanské hodnoty a podporovala žádoucí trávení volného času formou sportu, pořádání letních táborů a pobytů v přírodě. V roce 1862 byl založen Sokol, za jehož zakladatele je považován Miroslav Tyrš. Tato organizace se zaměřovala na rozvíjení tělesné zdatnosti, na gymnastiku a také na jízdu na kole, posilování, box, atletiku a výchovu k vlastenectví. Podobným zařízením byl Orel (křesťanský orientovaná organizace). Dodnes se nám zachovaly sokolovny, které slouží pro sportovní vyžití jedinců. Nesmíme opomenout ani vznik junáctví. V českých zemích roku 1914 založil spolek Junák Antonín Benjamin Svojsík a vydal knihu s názvem „Základy junáctví“. (Knotová, 2011)

1.2 Volný čas jako pojem

Volný čas je definován mnoha autory. Dle Průchy, Mareše, Walterové (2001, s. 274) je to: „čas, s kterým člověk může nakládat dle svého uvážení a na základě svých zájmů.“ Hájek (2010, s. 27) tvrdí, že: „Sféra volného času bývá kladena do protikladu ke sféře povinností. Oblast volného času se vyznačuje možností dobrovolné volby činností. Aktivity ve volném čase jsou pro člověka přitažlivé, poskytují příjemné zážitky, možnost odpočinku, relaxace, kompenzace pracovních povinností. Ve volném čase si může člověk odpočinout, nabrat nové síly pro plnění povinností.“ Podobnou definici volného času uvádí také Hofbauer (2004, s. 13), který tvrdí, že: „Volný čas je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazku, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Někdy se vymezuje jako čas, který zbývá po splnění pracovních i nepracovních povinností.“

Volný čas lze dělit na pracovní, ve kterém se věnujeme pracovním, nebo školním povinnostem, dále na čas vázaný, který je zaměřený na uspokojení základních potřeb (hygieny, spánku, jídla), úklid domácnosti, a polovolný, ve němž se zabýváme aktivitami, které nám přinášejí radost a zároveň užitek. Může se jednat o tvoření, práci na zahrádce a mnoho dalšího. (Hájek, 2008)

V pozitivním pojetí je volný čas ten, který zahrnuje: „odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, zájmové vzdělávání, dobrovolné společensky prospěšné činnosti“ (Pávková, 2002,

s. 13). Tyto aktivity nejsou povinností a člověk se jich účastní, protože chce a baví ho. Vykonává je na základě svého rozhodnutí a přináší mu pocit spokojenosti a vnitřního naplnění.

Je také nezbytné zmínit, co do volného času nepatří. Aktivit, které do volného času nepatří, je mnoho. Jak už bylo uvedeno nepatří zde práce a povinnosti. Pávková (2002, s. 13) tvrdí, že: „z hlediska dětí a mládeže do volného času nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci. Povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovné zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). Ale i někdy z těchto činností si lidé vytvoří svého koníčka, což je zřejmé např. ve vztahu k přípravě (i konzumaci) jídla.“

Z těchto definic můžeme spatřit velikou důležitost volného času. Je nezbytné, abychom svůj čas trávili efektivně, neboť rozumné trávení volného času přispívá k tělesnému i duševnímu zdraví a podporuje mezilidské vztahy. Odpočínutý člověk se cítí dobře a je pak schopen podat dobré výkony v rámci jeho povinností. (Hájek, 2010)

Na volný čas lze nahlížet také z mnoha pohledů a to z ekonomického (kolik prostředků společnost investuje do zařízení pro volný čas a zda se jí mohou vrátit), sociologického a sociálně psychologického (zda činnosti ve volném čase přispívají k utváření mezilidských vztahů), politického (do jaké míry stát zasahuje do volného času lidí, co se týče například pomoci různým organizacím pracujícím s dětmi a mládeží, zakládání a financování zařízení apod.), zdravotně-hygienického (zabývajícího se podporováním zdravého tělesného a duševního vývoje člověka), pedagogického a psychologického hlediska (zaměřujícího se na respektování individuálních zvláštností člověka ve volném čase a do jaké míry činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování psychických potřeb jedince). (Pávková, 2002)

S volným časem úzce souvisí pedagogika volného času. Jedná se o pedagogickou disciplínu zabývající se výchovou a činností člověka v jeho volném čase. Výchovou se rozumí záměrné a cílevědomé působení na rozvoj osobnosti. Můžeme rozlišovat výchovu k volnému času, ve volném čase a prostřednictvím volného času. Výchova k volnému času se zaměřuje na utváření a rozvíjení schopností, dovedností, které budou sloužit ke smysluplnému využívání volného času. Účastník si k volnému času vytváří pozitivní vztah. Výchova ve volném čase, znamená působení na jedince v časovém prostoru. Pojem výchova volným časem, prostřednictvím aktivit volného času označuje takové aktivity, které jsou považovány za prostředky výchovy. Cílem výchovy ve volném čase je vést jedince k tomu, aby smysluplně

využívali svůj volný čas a uměli hospodařit s materiálními prostředky, kterou jsou k dispozici pro volnočasové aktivity, podporovat rozvoj celoživotních zájmů, rozvíjet tvořivost jedince skrze zájmové činnosti apod. (Hájek, 2010)

V souvislosti s volným časem se často používá pojem výchova mimo vyučování. „Výchova mimo vyučování probíhá mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, je institucionálně zajištěná a uskutečňuje se převážně ve volném čase“. (Pávková, 2002, s. 37)

1.3 Funkce volného času

Volný čas plní mnoho funkcí. Dle Hofbauera (2004) je hlavní funkcí volného času odpočinek sloužící k regeneraci pracovní síly a zotavení. Jedinec si odpočine zbaví ve fyzické a psychické zátěže. Dále zábava, rozptýlení sloužící k regeneraci duševních sil a rozvoj osobnosti. Dle Saka, Sakové (2004) má volný čas funkci relaxační, rekreační a rozvojovou.

Podobné rozdělení funkcí uvádí také francouzský sociolog Roger Sue, který vymezil čtyři funkce volného času a to psychosociologickou, do které zařazuje uvolnění, zábavu a rozvoj. Dále funkci sociální, terapeutickou a v poslední řadě ekonomickou, která má pozitivní vliv na uplatnění člověka v profesní činnosti. (Hofbauer, 2004)

Jedno z členění funkcí volného času popsala také Kavanová (2005), která se přiklání k rozdělení funkcí volného času na funkci výchovně-vzdělávací, rekreačně-relaxační, sociální, seberealizační funkci a preventivní funkci.

Výchovně-vzdělávací funkce volného času je myšlena tak, že se v rámci našeho volného času můžeme vzdělávat a je zde kladen velký důraz také na výchovu. Dává nám možnost získat množství informací ze společenského života, kultury, vědy, techniky, a to prostřednictvím médií, odborné literatury a také účastí na volnočasových aktivitách. Výchovně-vzdělávací funkce má za cíl uspokojování a kultivaci potřeb (potřeba seberealizace, sociálních vztahů), dále usměrňování, prohlubování a rozšiřování zájmů. Klade také důraz na objevování a rozvíjení specifických schopností jedince, na osvojování dovedností, žádoucí pro život ve společnosti. Cílem je také vytvořit vztah k celoživotnímu vzdělávání. Na tomto by se měly podílet jednotlivé instituce. Dětem by měly být poskytnuty pestré činnosti, které je budou bavit a díky kterým budou motivovány ke společensky žádoucímu využívání volného času. Tato funkce je velmi důležitá. (Bendl, 2015)

Rekreačně-relaxační funkce má za cíl udržovat jak psychické, tak fyzické zdraví člověka, a to formou relaxačních cvičení, pobytu na čerstvém vzduchu, formou procházek, výletů, sportování apod. Jak už jsme zmiňovali, tak je důležité, aby si člověk odpočinul a nabral nové síly. (Kavanová, 2005)

Sociální funkce je zaměřena na bezpečnost, dohled nad dětmi, na jejich hlídání v době mimo vyučování, kdy nejsou děti se svými rodiči (rodiče jsou například v práci, nebo mají jiné povinnosti). Děti mají stejné právo na to, aby se jim pedagog věnoval, mohou využívat hračky, prostory, vybavení. Probíhá zde nenásilné sociální učení. Sociální funkci plní například školní družiny, domovy mládeže, tábory, školy v přírodě, dětské domovy. Jedinci mají v těchto zařízeních možnost nacházet nové kamarády se stejnými zájmy, rozvíjet své sociální kompetence a komunikativní dovednosti. (Bendl, 2015)

Seberealizační funkce má za cíl uspokojovat potřeby, zájmy a seberealizaci jedince. (Kavanová, 2005) Lze říct že úzce souvisí s výchovně-vzdělávací funkcí, která klade důraz na potřebu seberealizace jedince.

Preventivní funkce je zaměřena na předcházení negativním sociálně-patologickým jevům. Mezi negativní jevy v chování můžeme zařadit, když dítě lže, je neukázněné, krade, chodí za školu, utíká z domova, je agresivní, šikanuje ostatní děti, dopouští se vandalismu, experimentuje s drogami, pije alkohol, je závislé na virtuálních drogách, věnuje se patologickému hráčství, má projevy rasismu, xenofobie apod. Účinná prevence je chápána ve třech rovinách:

- Primární prevence-je určená všem a je zaměřená na předcházení negativním jevům, zejména u těch jedinců, kteří nevykazují rizikové chování. Probíhá často formou přednášek ve školách.
- Sekundární prevence-je zaměřená na rizikové skupiny, u kterých lze předpokládat, nežádoucí, proti společenské chování.
- Terciální prevence-je zaměřena na odstranění příčin nevhodného chování. Zaměřuje se na sociální prostředí, příčiny vzniku rizikového chování. (Kavanová, 2005)

Zdravotní funkce je zaměřená na podporu tělesného, duševního a sociálního vývoje jedinců. K tomu, aby aktivity ve volném čase podporovaly tento vývoj je třeba dbát při jejich uspořádání na věk dítěte, na jeho individuální zvláštnosti. Vhodné je střídat činnosti tak, aby odpovídaly biorytmům člověka (například střídat duševní a tělesné činnosti, práci a odpočinek, činnosti organizované a spontánní, nebo střídat činnosti ve větších a menších

skupinkách). Je zde také důležité zařadit zábavné pohybové aktivity na čerstvém vzduchu, které jsou pro zdravý vývoj jedince nezbytné. Dále je nezbytné vést děti k tomu, aby dodržovaly zdravý pitný režim, zdravě se stravovaly, osvojily si správné hygienické návyky, uměly o své osobní věci pečovat. Důležité je také to, aby děti trávily volný čas v příjemném prostředí, aby byly v pohodě, mezi lidmi, které mají rády. Celkově by měl být u dětí pozitivně ovlivněn jejich životní styl. Velký význam pro zdravý tělesný a duševní vývoj dítěte má hygiena prostředí, vhodné materiální prostředí a dostatek prostoru. Důležité je také dodržovat bezpečnost. (Bendl, 2015)

1.4 Činitelé ovlivňující trávení volného času

Na výchově ke správnému využívání volného času se podílí dle Hájka (2010) mnoho činitelů, jak už negativních, tak pozitivních. Významnou roli zde hraje rodina (například vzory rodičů a příbuzných). Rodina je pro děti primární sociální skupinou. Dle Krause (2001) ovšem s věkem závislost mezi aktivitou rodičů a dítětem klesá, neboť u dítěte dochází k interakci s dalšími subjekty a proměňuje se sociální role dítěte. Rodina může děti inspirovat a podporovat v rámci volnočasových aktivit. Rodiče by měli dávat dítěti pozitivní vzor a učit ho, jak správně využívat svůj volný čas. (Hofbauer, 2004)

Velmi důležité je pro dítě tedy prostředí, ve kterém vyrůstá a které na dítě může mít veliký vliv. Kraus (2001) dělí prostředí z hlediska pohledu působících podnětů dle frekvence (chudé, přesycené, optimální), pestrosti (jednostranné, mnohostranné) a kvality (zdravé a vadné). V prostředí, které se vyznačuje chudým z hlediska podnětů nemá dítě žádné zájmy, nebo má málo prostředků k tomu, aby se svému zájmu věnovalo, rozvíjelo se. Rodiče se tuto potřebu dítěte nezajímají. V prostředí přesyceném může dítě navštěvovat více kroužků a rodiče se mu mohou méně věnovat. Nejvhodnější je pro dítě optimální prostředí, které je vyvážené a dítě si může vybrat, čemu se chce věnovat. Co se týče prostředí jednostranného, tak dítě nerozvíjí všechny své dovednosti. Rodiče například chtějí, aby se dítě věnovalo zájmu, kterému se dříve věnovali oni, i přesto, že dítě nechce. V mnohostranném prostředí je dítě naopak přetěžováno. Vhodné prostředí, pestré a zdravé má tedy pozitivní vliv na jedince a jeho volný čas.

Důležitým činitelem jsou také vrstevnické skupiny, které se stávají tím hlavním obzvláště v adolescenci. Vrstevnické skupiny mají významnou úlohu při socializaci jedince. Členství ve skupině je důležitým faktorem zdravého vývoje jedince. Jedinci si nejčastěji hledají

kamarády, kteří mají stejné zájmy jako oni. Příslušnost k určité skupině může určovat způsob trávení volného času. Některé skupiny mohou být ovšem rizikové. (Pávková, 2002)

Dalším důležitým činitelem, který může ovlivnit způsob trávení volného času jedince je také učitel, který by měl být pro něho vzorem v oblasti využívání volného času, měl by hovořit o svých zájmech, dávat dětem různé tipy na zájmové činnosti, měl by se zajímat o to, jak žáci tráví svůj volný čas a jaké mají zájmy. Škola by měla pro žáky vytvářet pestrou nabídku zájmových činností a volnočasových aktivit, na jejichž realizaci se mohou učitelé podílet. Škola je celkově jeden z nejvýznamnějších výchovných činitelů. Dále zde můžeme zařadit také vychovatele, pedagoga volného času. (Hájek, 2010)

Významnou roli ve způsobu trávení volného času hrají média, která směřují na děti a mládež. Jedná se o časopisy, televizní pořady, knihy, počítačové hry. Člověk má možnost tyto činitele usměrňovat ze své vlastní vůle a potlačovat ty negativní skrze svou snahu. (Pávková, 2002)

Nejdůležitější je ovšem naše osobnost (temperament, rozumové schopnosti, zdravotní stav, vlastní aktivita...). Kraus (2001, s. 166) uvádí, že: „volnočasové aktivity jsou ovlivněny biologickým zráním a jsou odrazem dosažené úrovně sociálního, mentálního a psychického zrání.“

1.5 Volný čas mládeže

Dle Hájka (2008) se zájmy mládeže staršího školního věku výrazně vyhraňují a zužuje se oblast zájmů. Podotýká také, že když bylo dítě správně pedagogicky vedeno v předchozím věkovém období, tak se již dříve orientovalo v jednotlivých oblastech zájmových aktivit a zvolilo si takovou aktivitu, která ho bavila a odpovídala jeho potřebám a schopnostem. Pokud dítě není správně pedagogicky vedeno, tak může být ve starším školním věku bez zájmů. Proto je tedy důležité už v dětství vést děti k nějaké zájmové činnosti.

Volný čas mládeže a jeho náplň má tedy veliký význam pro celoživotní orientaci člověka. Pro děti a mládež je důležité trávit kvalitně svůj volný čas. Dle výzkumů Saka a Sakové (2004) se mládež nejčastěji věnuje mezi věkem 15-18 let sledováním televize, poslechu CD, povídáním si s přáteli, nicneděláním, práci na počítači, četbě knih, aktivnímu sportování, sledováním videí, studiu. přípravě do školy a návštěvě diskoték. Nejčastěji se také věnují výtvarným, hudebním a dramatickým činnostem, návštěvě koncertů. Mezi 19-23 rokem se

věnují schůzkami s partnery, návštěvě kaváren, restaurací, večírků, vedlejším výdělečným činností.

Většinu volného času věnuje mládež médiím. Média jsou pro ně na prvním místě v rámci všech volnočasových aktivit. Knotová (2011) uvádí, že adolescenti už nemají tak velký zájem o sledování televize a více se přiklánějí k času strávenému na internetu. Na internetu si zjišťují různé informace, hrají hry, komunikují s přáteli přes sociální sítě a rádi si přes ně vyhledávají nové kamarády.

Někteří jedinci svůj volný čas ovšem trávit neumí, nebo se nemohou věnovat aktivitám, kterým by se chtěli věnovat. Existují ovšem také ti, kteří mají volného času nadbytek (v důsledku toho, že si například neplní školní povinnosti apod.) a nedokážou ho správně využívat. Tito jedinci mohou hodně zažívat nudu a věnovat se společensky nežádoucím činnostem, jako je například pití alkoholu, experimentování s drogami, vandalismus apod. Účast adolescentů na kroužcích a jiných volnočasových aktivitách závisí na mnoha faktorech. Záleží na tom, jestli jedinec získává podporu ze strany rodiny, jaký je socioekonomický status rodiny (rodiče mohou mít problém zaplatit některé volnočasové aktivity) a jejich životní styl. Některí adolescenti si mohou najít brigádu a například placené kroužky si mohou platit sami. Zde záleží hlavně na aktivitě adolescenta. Ne všichni dospívající mají ale stejnou šanci a možnost chodit do kroužků a věnovat se volnočasovým aktivitám. Mnoho dětí a adolescentů může také pocházet ze sociálně znevýhodněného prostředí, ve kterém nemůže rozvíjet například svůj potenciál, své schopnosti a dovednosti. Může se jednat o rodiny, ve které se užívají návykové látky, dochází zde k domácímu násilí, fyzickému, či psychickému týrání, zanedbávání, jeden z rodičů může mít těžké psychické onemocnění (kvůli kterému má sníženou schopnost pečovat o své dítě). Mládež ze sociálně znevýhodněného prostředí může navštěvovat nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Rodiny mohou také využít služeb od sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi. (Knotová, 2011)

2 ADOLESCENCE

Adolescence je přechodným obdobím mezi dětstvím a dospíváním. Toto vývojové období sebou přináší řadu změn jak z oblasti duševní, fyzické, tak i sociální. Poskytuje jedinci čas a prostor, aby se stal dospělým v mnoha oblastech. Z hlediska vývojové psychologie lze toto období rozdělit na dvě fáze-ranou adolescenci a pozdní adolescenci. Raná adolescence probíhá mezi 11-15 rokem. Pozdní adolescence probíhá mezi 15-20 rokem. Důležitým sociálním mezníkem pozdní adolescence je profesní příprava a její ukončení, což je úkolem každého adolescenta, kterému se nevyhne. Většina dospívajících ukončuje v této době svoje vzdělávání a snaží se najít pracovní uplatnění. Adolescent také velmi často uvažuje o své budoucnosti, o svých cílech, plánech, a to jak v oblasti pracovní, tak i v oblasti partnerských vztahů. (Vágnerová, 2012)

Čačka (2000, s. 222) uvádí, že dospívání můžeme charakterizovat jako: „přechod od nesamostatnosti k samostatnosti, od závislosti na dospělých k nezávislosti, od neodpovědnosti k morální odpovědnosti, od konzumace společenských produktů a hodnot k jejich tvorbě. Můžeme také mluvit o přechodu od učení řízeného zvnějšku ke stále výraznější míře samostatného studia a sebevzdělávání, od výchovy k převaze sebevýchovy, od poslušnosti a podřizování se požadavkům k nezávislosti a individualizaci.“

2.1 Emocionální vývoj

V dospívání dochází ke změnám v oblasti citového prožívání. Adolescent je více citlivý a náladový. Citové prožitky adolescentů mohou být velmi intenzivní a trvat krátkou dobu. Zároveň jsou pro adolescenta překvapující, nepříjemné a adolescent není schopen najít jejich příčinu. Svým citovým prožitkům věnuje velkou pozornost, snaží se je analyzovat a přemýšlet o nich. Často o svých citech nechce mluvit a uzavírá se sám do sebe, nechce dávat najevo, jak se cítí a nemá jasno ve svých pocitech. V tomto vývojovém období se objevuje také tzv. mechanismus kyvadla, kdy dospívající mají někdy sklon utíkat do dětství, vracet se k dětskému chování, nebo nedospělým způsobem řešit problémové situace. Dospívající v reakci na těžké životní situace mohou unikat do fantazie, která jim umožňuje odpoutat se od reality. (Vágnerová, 2012)

Dle Thorové (2015, s. 430) se v období adolescence zvyšuje výskyt psychiatrických onemocnění (poruchy příjmu potravy, schizofrenie, deprese), zneužívání návykových látek a výskyt sebevražedného chování. Adolescent může často prožívat pocity úzkosti. (Thorová, 2015)

Ke stabilizaci emočního prožívání dochází až ke konci adolescence. Starší adolescenti nebývají tak moc náladoví, emočně labilní, jsou vyrovnanější, více extravertní a méně impulzivní, dokážou se více ovládat. Příčinou může být hormonální vyrovnání. Macek (2003, s. 48) uvádí: „je to období, kdy dochází k prvnímu vystřízlivění, jež člověk zažívá při konfrontaci reality všedního dne se svými vysněnými představami a ideály (například s volbou střední školy či profese, ve vztahu k rodičům, v přátelství, erotických a sexuálních vztazích).

2.2 Hledání smyslu života

Ve starší adolescenci se jedinci zabývají hledáním smyslu života a existencionálními otázkami. Vágnerová (2012, s. 469) uvádí, že: „otevření existencionálních otázek je podnětem k hledání žádoucí varianty vlastní identity, umožňující další rozvoj osobnost dospívajícího“. Někteří adolescenti si také mohou myslet, že nemají dostatek důvodů, aby o něco usilovali, nebo dokonce aby žili. Ptají se často na otázky, proč jsou vůbec na světě, jaký je jejich cíl a kam chtějí směřovat. Přemýšlejí často o své budoucnost. Hledají něco, co by jim v životě dávalo jistotu, například se mohou uchýlit k víře, která dává jejich životu hlubší smysl (může zde ovšem hrozit, že se jedinec stane členem nějaké sekty). Adolescent se často může dostat do situace, kdy prožívá pocit prázdnoty, kvůli nedostatečně utvořenému smyslu života. Dle Vašutové (2013) může jedinec hledat smysl života například v práci, ve vztazích s rodinou, přáteli, dále v osobním růstu, v pomoci druhým lidem apod. V případě, kdy jedinec neví, co je smyslem jeho života a nenachází odpovědi na existencionální otázky, tak se u něho může také projevit existencionální frustrace, nebo úzkost. V důsledku těchto projevů pak může dojít k somatickým a psychickým problémům.

Adolescence je období rozvoje identity jedince. Adolescenti se často zabývají otázkou hledání vlastního já, ujasňují si své hodnoty a hledají vlastní životní styl. Výrazně se zabývají sebereflexí. (Thorová, 2015)

2.3 Tělesný a sexuální vývoj

Ve druhé fázi adolescence je pro jedince nejdůležitější vzhled, který je součástí jeho identity. Adolescent je na konci tohoto vývojového období obvykle spokojený s vlastním tělem. Vágnerová (2012) uvádí, že v pozdní adolescenci se zevnějšek stává cílem i prostředkem. Jedinec se chce líbit sobě i svému okolí, cvičí, drží dietu a často se porovnává s ostatními. Tělesná atraktivita má také svou sociální hodnotu. Atraktivní dospívající bývají snáze

přijímání vrstevníky a dospělými. Úprava zevnějšku a oblečení se stává prostředkem vyjádření jejich identity. To, jak se jedinec obléká, upravuje, může vyjadřovat příslušnost k určité skupině.

Na konci období adolescence dochází k ukončení tělesného vývoje jedince a dosažení plné schopnosti reprodukce. Toto vývojové období již není charakteristické velkými změnami, ale pouze jde o etapu vyzrávání. Somatický vývoj je ukončen a tělo jedince dostává dospělou podobu. Mění se také motorika jedince. Člověk je schopný lépe koordinovat své pohyby, dále má více síly a zvládá snadněji činnosti, které sílu vyžadují. U jedince nedochází jen ke zlepšení hrubé motoriky, jdou mu lépe také činnosti, které vyžadují jemnou motoriku. (Vašutová, 2013)

V druhé polovině období adolescence dochází k zahájení sexuálního života. Většina adolescentů v tomto období získává první erotické zkušenosti. Téma vztahů je v tomto období jedno z největších. S tělesným zráním se rozvíjí sexualita a zájem o druhé pohlaví. První zamilovanost prožívají jedinci již v rané adolescence. Jde zde spíše o platonickou lásku. U chlapců se může projevat erotická zvědavost, bez toho, aniž by chtěli partnerku. Partnerství v tomto období má spíše krátkodobý charakter a jejich láska k sobě bývá nestálá. Postupně s věkem jsou partnerské vztahy kvalitnější a dlouhodobější. Někteří jedinci v pozdní adolescenci nemusí klást velkou důležitost sexualitě a vlastní atraktivitě. (Blatný, 2017)

2.4 Sociální a morální vývoj

Období adolescence je fáze přechodu do dospělosti. Jedinec je považován za dospělou osobu a také se od něho vyžaduje, aby se jako dospělý choval a byl zodpovědný. Okolí klade na adolescenta více sociálních požadavků a připravuje ho na samostatný život. Pro některé adolescenty je dospělost náročná a přejí si ji odložit, protože se bojí větší zodpovědnosti, nebo se jim dospělost jeví jako nepřitažlivá. Dospívající je vystaven vyšší míře stresu. Adolescent je na jednu stranu svobodnější a může o sobě rozhodovat sám, ale na druhou stranu je omezen například tím, že je stále ekonomicky závislý na rodičích. U adolescenta může dojít ke vzpouře vůči rodičům, společnosti a k projevům negativního sociálního chování, neboť se snaží prosadit. Musíme jedinci poskytnout čas a prostor k tomu, aby si zvolil, čeho chce v budoucnosti dosáhnout, a aby se osamostatnil ve všech oblastech. Hlavním úkolem v tomto vývojovém období je hlavně přestat být tak moc vázaný na rodinu. (Vašutová, 2013)

Pro sociální vývoj adolescentů jsou důležité vztahy, sociální skupiny a instituce. Adolescent má potřebu někam patřit, někam se zařadit. Vágnerová (2012) uvádí rodinu, školu, pracoviště a vrstevnickou skupinu. Rodina je podle ní zázemím, kde se adolescent rád vrací. Vztahy k rodičům se oproti pubescenci zklidňují a adolescent si s nimi více rozumí a chápe je. Ve většině rodin může dojít k většímu sblížení rodičů a adolescentů. Nástup do vybrané školy vede k jeho dalšímu rozvoji dovedností a schopností. V období adolescence dochází také k rozšíření míst, ve kterých dospívající tráví svůj volný čas. Dospívající mohou například nastoupit na internát a domů jezdit jen o prázdninách, nebo víkendech. Vrstevnické skupiny jsou pro adolescenta důležité hlavně co se týče emocionální a sociální opory přátel a také z hlediska osobnostního a sociálního vývoje jedince. Adolescenti si hledají přátele, na které se mohou spolehnout, svěřit se jim a kteří mají stejné zájmy, názory jako oni. Dochází zde k trvalejším partnerským vztahům. Adolescent navazuje hlubší vzájemné vztahy, s cílem najít životního partnera. Partnerské vztahy se v pozdní adolescenci stávají stabilnější a odolnější. Dospívající vyhledávají takovou společnost, kde jsou ostatními přijímáni a oceňováni. Touží po uznání vrstevníků, kontrolují své chování, hodně si všímají toho, jak je hodnotí druzí lidé a podle toho také usměrňují své chování. Součástí identity jedince je v tomto období hlavně vztah k určité sociální skupině. Dle Thorové (2015) je to pro něho lepší než si vytvořit svou vlastní identitu.

V období adolescence je důležitý také morální vývoj jedince. Adolescent přijímá jen takové normy a hodnoty, o kterých si myslí že jsou správné a dávají mu smysl, a ne kvůli tomu, že mu je někdo přikázal. Jeho vlastní přesvědčení má pro něho větší váhu. Vašutová (2003, s. 60) uvádí, že: „adolescence je most mezi morálkou dětskou, která se opírá o jasná vnější pravidla určovaná autoritami a morálkou dospělých založenou na zvnitřněných etických principech. Novými hodnotami se stává poctivost a opravdovost“. Adolescent často přemýšlí o tom, co je dobré a zlé. Uvědomuje si také to, že vztahy s ostatními jsou důležité a že mají určitou hodnotu. Mění se u nich vztah k nejbližšímu okolí, více se zajímají o druhé a jsou jim ochotni pomoci.

Adolescent se tedy rozvíjí ve všech oblastech, jak po stránce fyzické, psychické, tak sociální. Získává nové zkušenosti a také dovednosti. Zažívá první lásky a dochází zde také k hledání životního partnera. Je to bouřlivé období, kdy jsou na jedince kladeny vysoké nároky a kterým si každý jedinec musí projít a vypořádat se s překážkami. Velmi výraznou změnou je zde hlavně odpoutání se od rodičů a postupné osamostatňování se.

3 INSTITUTE PRO VOLNÝ ČAS MLÁDEŽE

Kromě domácího prostředí a veřejných míst (hřiště, parky, příroda apod.) může mládež trávit svůj volný čas také ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání. Školská zařízení pro zájmové vzdělávání se dělí na střediska volného času, školní kluby a školní družiny. Mohou se jich účastnit jak děti, žáci, tak také studenti. Dále ve školských výchovných a ubytovacích, do kterých patří domovy mládeže, internáty a školy v přírodě.

Dále může mládež trávit svůj volný čas v základních uměleckých školách, jazykových školách a v neziskových organizacích. Významná jsou také nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, kterým se budeme v této kapitole věnovat.

3.1 Domovy mládeže

Domovy mládeže jsou školská výchovná a ubytovací zařízení, která poskytují ubytování studentům středních a vyšších odborných škol, z důvodu velké vzdálenosti místa jejich trvalého bydliště. Studentům je zde poskytnuta strava a výchovně-vzdělávací činnosti. Domov mládeže vede studenty k plnohodnotnému využívání volného času formou zájmových činností. (Vyhláška č. 108/2005 Sb. o školských výchovných a ubytovacích zařízeních)

Režim v domově mládeže má svá specifická pravidla, která ubytovaní studenti musí respektovat a řídit se dle nich. Mezi povinnosti patří svědomité připravování na vyučování, plnění studijní doby, pravidelné uklízení a dodržování pořádku v pokoji. Ubytovaní studenti nesmí poškozovat zařízení domova mládeže a musí okamžitě hlásit veškeré závady. Dále musí dodržovat vycházky a vracet se do domova mládeže včas, nesmí v prostorách užívat a schovávat alkohol a jiné omamné látky. Studenti mohou využívat prostorů domova mládeže a jeho vybavení, ovšem jak už bylo zmíněno, nesmí ho poškozovat. V průběhu týdne mohou odjet domů, ale musí o tom informovat vychovatele a mít písemný souhlas rodičů. Veškeré příjezdy a odjezdy se zapisují a jsou stvrzené podpisem jednoho z rodičů a vychovatele. V případě menších prohřešků může být student napomenut a v případě těch horších mu je ukončeno ubytování. (Pávková, 2002)

Studentům začíná den v domově mládeže budíčkem, pak mají čas na osobní hygienu, snídani a úklid (vynesení košů, ustlání si) a jdou do školy. Vychovatelky procházejí všechny pokoje a kontrolují, zda je v nich uklizeno. Na oběd chodí studenti ve škole, v rámci přestávky. Po škole mají osobní volno, ve kterém se mohou věnovat svým kroužkům, chodit na vycházky

(na vycházku mohou jen ve městě, kde jsou ubytováni), navštěvovat přátele v jiném pokoji apod. Poté následuje studijní doba, kdy se studenti připravují do školy, potom večeře, osobní volno, hygiena a večerka. Večerku chodí kontrolovat noční vychovatelka, která dohlíží na to, aby ubytovaná mládež dodržovala noční klid. Starší žáci mohou mít večerku upravenou po dohodě s vychovateli, avšak nesmí rušit ostatní. Režim v domově mládeže musí být celkově sestaven tak, aby odpovídal potřebám studenta (aby měl například dostatek volného času pro sebe, apod). Některým studentům se může ovšem zdát, že zde mají málo volného času. Záleží také na náročnosti studia, jak moc se musí připravovat do školy. (Pávková, 2002)

V domově mládeže působí pedagogičtí pracovníci, kteří plní funkci vychovatele a výchovně působí na ubytované studenty. Jedná se o hlavního a nočního vychovatele a skupinové vychovatele. Mezi přímé činnosti patří vedení výchovné skupiny, kdy každý vychovatel má na starost jednu skupinu. Dále pomáhání žákům při přípravě na vyučování, když je studenti požádají (povinností vychovatele není žáky doučovat). Mezi jejich další náplň patří organizování činností a vedení zájmových činností (například výtvarných, hudebních, sportovních apod), které by měly být dobrovolné (snahou vychovatelů je ale to, aby se aktivit účastnilo co nejvíce ubytovaných). Dále zde můžeme zařadit vedení studentů k plnohodnotnému využívání volného času, motivaci studentů, kontrolování pořádku v pokojích a kuchyňkách. Do jejich nepřímé činnosti patří příprava na výchovnou činnost (co bude vychovatel s ubytovanými dělat a zajišťování materiálu), zpracovávání krátkodobých plánů výchovné činnosti, vedení pedagogické dokumentace a účast na školních pedagogických poradách, kde se mohou vyjádřit k jednotlivému ubytovanému žákovi. (Pávková, 2002)

Vychovatel zastupuje také rodiče studenta, avšak nemůže je plně nahradit. Je důležité, aby měl se studentem dobrý vztah, ve kterém bude panovat důvěra. Žák by se neměl bát svěřit vychovateli se svými problémy a požádat ho o pomoc. Vztah vychovatele ke studentovi je méně formálnější než vztah, který má student s vyučujícím. Ovšem tento vztah nesmí překročit hranici. Důležitý je také citlivý přístup vychovatele ke studentovi. Pro ubytovaného může být totiž zezачátku těžké, než si zvykne na nové prostředí. Je to pro něho velká změna. Vychovatel by tedy měl být empatický, komunikativní, měl by umět naslouchat, být pozitivně naladěný a mít zájem o mládež. (Hájek, 2008)

V domovech mládeže, stejně jako v níže uvedených střediscích volného času, základních uměleckých školách a dalších zařízeních jsou kladeny požadavky na realizaci výchovy mimo

vyučování. Je zde důležitá například zásada aktivity (hledání takových činností, kterých se zúčastní všichni a důležité je zde také motivování jedinců a dobrovolnost), dále zásada přiměřenosti (aby aktivity odpovídaly svou náročností jednotlivým účastníkům), vyzdvihování kladných rysů osobnosti, požadavek dobrovolnosti, požadavek pestrosti a přitažlivosti, seberealizace, aktivity, orientace na sociální kontakt (volný čas by měl jedinec prožívat v interakci s ostatními) apod. (Hájek, 2010)

3.2 Střediska volného času

Střediska volného času jsou zařízení pro zájmové vzdělávání a patří do školských zařízení, kde dále patří také školní kluby a školní družiny. Střediska volného času nabízí služby, které mohou využívat děti, žáci, studenti a dospělí. Patří zde dům dětí a mládeže (zaměřený na více zájmových oblastí) a střediska zájmových činností (zaměřená jen na jednu zájmovou oblast). Náplní domova dětí a mládeže jsou rekreační a výchovně-vzdělávací činnosti. Střediska volného času nabízí pravidelnou zájmovou činnost ve formě kroužků (výtvarné kroužky, sportovní, modelářské kroužky...), souborů (které mohou být divadelní, pěvecké, hudební, taneční). Pořádá také pro veřejnost různé výstavy, vystoupení. Dětem a mládeži může být vydáno na konci školního roku osvědčení. Dále nabízí zájmové činnosti příležitostné (závody, soutěžení na různých stanovištích, výlety, exkurze, přednášky, tábory, tábory pro rodiče s dětmi, příměstské tábory, divadelní představení, zájezdy, apod), spontánní aktivity, které jsou využívány individuálně, dle zájmů účastníků, nepředpokládá se zde pravidelná docházka jak například u kroužků a souborů. Příkladem spontánních aktivit je například návštěva hřiště, zahrady, herny apod. Jako poslední nabízí osvětovou činnost. Dále se zabývají organizací různých přehlídek, soutěží. Střediska volného času organizují vzdělávací programy pro školy. (Hájek, 2008)

Zařízení slouží k tomu, aby jedinci plnohodnotně využívali svůj volný čas, věnovali se tomu, čemu chtějí a aby rozvíjeli svůj talent a měli pak možnost vystupovat na různých soutěžích, přehlídkách apod. Výhodou je také to, že si zde mládež a děti mohou najít kamarády se stejnými zájmy, mohou si rozšířit oblast zájmů a najít si například novou zálibu.

3.3 Nestátní neziskové organizace

Mezi další subjekty, pracující s dětmi a mládeží patří občanská sdružení a další organizace dětí a mládeže. Mezi tyto organizace se řadí Skaut, Duha, Sokol, Pionýr, Česká tábornická unie a další. V České republice existuje sdružení hasičů, rybářů apod. Organizace Junák

klade důraz na pobyt v přírodě, osvojování praktických dovedností, fyzickou zdatnost a rozvíjení morálních vlastností (zejména pomoc druhým, empatie apod). Hlavní náplní organizace Sokol jsou tělovýchovné aktivity, kulturní a osvětové činnosti. Asociace turistických oddílů mládeže se zaměřuje na pobyt v přírodě. Sdružení Duha a Brontosaurus se zaměřuje na ochranu přírody, její poznávání a ekologické aktivity. V rámci volného času může na jedince působit také církev. Jednotlivé farnosti mohou nabízet různé formy trávení volného času. Významné je sdružení salesiánů, které se zaměřuje na výchovu dětí a mládeže ve volném čase. Salesiánská střediska mládeže nabízejí pravidelné zájmové činnosti a prázdninové. (Bendl, 2015)

Dle Knotové (2011) nejčastěji hrají významnou roli ve volném čase tedy občanská sdružení, orientované například na sportovní aktivity, kulturní činnosti, environmentální aktivity, technické činnosti a organizaci rekreační a prázdninových pobytů.

3.4 Základní umělecké školy

Základní umělecké školy se dříve nazývaly lidové školy umění. Jejich náplní jsou výtvarné, hudební (hra na klavír, kytaru, flétnu apod), taneční a literárně-dramatické činnosti. Žáci poté vystupují na různých představeních, jejich výtvořky jsou vystaveny apod. Základní umělecké školy mohou být přípravou pro studování konzervatoře a mohou také vyplňovat volný čas. Probíhá zde organizace různých akcí jako jsou koncerty, již zmiňované výstavy, přehlídky, vystoupení. Účast na jednotlivých oborech je zpoplatněná a jedinec zde musí být přihlášen. Hlavní cílem je rozvíjet talent jedinců. (Bendl, 2015)

3.5 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež jsou určena těm, kteří mají nějaký problém a potřebují se s ním svěřit. Může se jednat o problémy v rodině, v oblasti partnerských, kamarádských vztahů apod. Jedná se o zařízení sociálních služeb. Mohou zde docházet jedinci ze sociálně znevýhodněného prostředí, osoby ohrožené sociálně patologickými jevy. Děti a mládež zde nemusí platit za svou účast a ani uvádět své osobní údaje. Je jim umožněn volný vstup do zařízení a používání vybavení. Cílem tohoto zařízení je zlepšení kvality jejich života předcházením, nebo snížením sociálních rizik vyplývajících ze způsobu života, umožnit jim lépe se orientovat v sociálním prostředí. Toto zařízení tedy jedincům nabízí volný vstup a pobyt v zařízení, věnování se volnočasovým aktivitám, pomoc ze strany

pracovníka nízkoprahového zařízení a také aktivity, činnosti zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů. (Hájek, 2008)

Děti a mládež mohou trávit svůj volný čas v mnoha zařízeních, jak už od školských, tak po neziskové organizace. Mezi další můžeme ještě například zařadit jazykové školy, které jsou svými aktivitami orientované na výuku cizího jazyka.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 VÝZKUM

Výzkum se zaměřuje na problematiku trávení volného času středoškolských studentů ve vybraném domově mládeže v Moravskoslezském kraji.

Domovy mládeže jsou výchovná a ubytovací zařízení. Mají svůj řád, denní režim, pravidla a každý student je musí dodržovat. Kvůli těmto požadavkům je volný čas studentů na internátě odlišný od volného času studentů, kteří na střední školu dojíždějí. Prostředí domova mládeže je specifické pro období adolescence, kdy se z dítěte stává dospělý člověk. Adolescent se musí podřídit požadavkům domova mládeže, zvyknout si na nový denní režim. Pro některé studenty to může být velmi těžké. Celkově se dá říct, že prostředí, pravidla, denní režim domova mládeže, aktivity a působení vychovatelů mají vliv na trávení volného času ubytovaných studentů. Myslím si proto, že je velmi důležité se touto problematikou zabývat. Jak uvádí Pávková (2002), významnou součástí výchovného působení v domově mládeže je pedagogické ovlivňování volného času. Domovy mládeže poskytují možnost odpočinku, rekreace, nabízí činnosti spontánní, či organizované. Dle Bendla (2015) je součástí výchovy v domové mládeže také vedení k racionálnímu a plnohodnotnému využívání volného času.

Záměrem výzkumu je tedy zjistit, jak tráví studenti středních škol svůj volný čas ve vybraném domově mládeže, jestli ho mají dostatek, kterým aktivitám se věnují, s kým svůj volný čas tráví, jestli jsou dostatečně informováni o nabídce aktivit a zda je tato nabídka dostatečná. Dále zda jsou spokojeni se svým způsobem trávení volného času v domové mládeže, do jaké míry je jejich volný čas ovlivněn vychovateli, církevním zaměřením a zda je něco, co studentům chybí během pandemie ve vztahu k domovu mládeže. Jednotlivé dílčí cíle jsou ve výzkumné části uvedeny.

4.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem této bakalářské práce je zjistit, jak studenti středních škol ubytovaní v domově mládeže tráví svůj volný čas.

Dílčí cíle

1. Zjistit množství volného času studentů v domově mládeže.
2. Zjistit, s kým nejraději tráví respondenti svůj volný čas v domově mládeže a jakým aktivitám se nejčastěji věnují.

3. Zjistit, zda jsou studenti dostatečně informováni o nabídkách volnočasových aktivit a zda jsou pro ně nabídky dostatečné.
4. Zjistit, zda jsou studenti spokojeni se svým trávením volného času v domově mládeže.
5. Zjistit, do jaké míry je ovlivňován vychovateli a režimem volný čas studentů v domově mládeže.
6. Zjistit, zda je ovlivňován volný čas studentů v domově mládeže jeho církevním zaměřením.
7. Zjistit, zda studentům něco chybí ve vztahu k domovu mládeže během pandemie.

4.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka

- Jak studenti středních škol tráví svůj volný čas v domově mládeže?

Dílní výzkumné otázky

1. Jaké množství volného času mají studenti v domově mládeže?
2. S kým nejraději ubytovaní studenti tráví svůj volný čas v domově mládeže a kterým aktivitám se nejčastěji věnují?
3. Jsou studenti dostatečně informováni o nabídkách volnočasových aktivit a jsou pro ně tyto nabídky dostatečné?
4. Jsou studenti spokojeni se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže?
5. Jak moc je ovlivňován vychovateli a režimem volný čas studentů v domově mládeže?
6. Je ovlivňován volný čas studentů v domově mládeže jeho církevním zaměřením?
7. Je něco, co studentům chybí ve vztahu k domovu mládeže během pandemie?

4.3 Pojetí výzkumu

Za účelem zjištění, jak studenti středních škol ubytovaní v domově mládeže tráví svůj volný čas volíme kvantitativní pojetí výzkumu. Kvantitativní výzkumné šetření je vhodné pro získání většího množství dat.

4.4 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor

Základní soubor tvoří studenti 1. až 4. ročníků středních škol, kteří jsou ubytováni v domovech mládeže v Moravskoslezském kraji.

Výběrový soubor

Výběrový soubor tvoří studenti 1. až 4. ročníku, kteří studují střední školu a jsou ubytováni ve vybraném domově mládeže v Moravskoslezském kraji. Respondentů je 70. Tento vzorek byl vybrán pomocí dostupného výběru. Ve výzkumu nás zajímají všechny věkové kategorie, jak studenti tráví svůj volný čas v domově mládeže v prvním ročníku až po čtvrtý ročník. (Z respektu k respondentům je používán termín „student“, i když jsem si vědoma, že se jedná oficiálně o žáka střední školy). Výzkum proběhl v březnu 2021.

4.5 Výzkumná metoda a technika sběru dat

Pro výzkumné šetření byla zvolena technika dotazníkového šetření spadající to kvantitativní metody sběru dat, jelikož náš výzkum má kvantitativní charakter. Tato technika je vhodná pro získání informací od většího počtu respondentů. Dotazník má elektronickou podobu vzhledem k současné situaci a má 25 položek. Otázky jsou v uzavřené, strukturované formě (dichotomické). Dotazník také obsahuje polouzavřené položky. Možnosti odpovědí jsou a), b), c) a nabídnuta je ještě jiná odpověď. Dotazník je rozdělen na kontaktní položky (týkající se věku, pohlaví, studijního oboru a ročníku) a poté na položky týkající se hlavní náplně.

4.6 Způsob zpracování dat

Výsledky respondentů jsme spočítali a následně vložili do grafů a tabulek. Vypočítali jsme také absolutní a relativní četnosti.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

V této kapitole se budeme věnovat výsledkům výzkumu. První část je zaměřena na vyhodnocení položek týkajících se věku respondentů, do kterého ročníku chodí a jaký obor studují (položka z dotazníku č. 1-3). Následně se budeme věnovat vyhodnocování položek 3–30, které se týkají hlavní náplně, tj. trávení volného času studentů v domově mládeže. Výsledky jsme získali pomocí grafů a vypočítání absolutní a relativní četnosti. Z celkového počtu 70 respondentů jsme získali výsledky od 60 ubytovaných studentů.

Otázka č. 1 - Kolik ti je let?

Výzkumu se nejvíce zúčastnilo respondentů ve věku 17 let (28,30 %) dále ve věku 15 let (23,30 %), 18 let (20 %), 16 let (15 %) a nejméně ve věku 19 let (8,30 %) a 20 let (5 %).

Tabulka 1

Věk	Absolutní četnost	Relativní četnost
15 let	14	23,30 %
16 let	9	15 %
17 let	17	28,30 %
18 let	12	20 %
19 let	5	8,30 %
20 let	3	5 %
Celkem	60	100 %

Otázka č. 2 – Jaký obor studuješ?

Nejvíce respondentů studuje obor předškolní a mimoškolní pedagogiku (58,30 %), dále sociální pedagogiku (33,30 %) a pedagogické lyceum (8,30 %).

Tabulka 2

Studovaný obor	Absolutní četnost	Relativní četnost
Předškolní a mimoškolní pedagogika	35	58,30 %
Sociální pedagogika	20	33,30 %
Pedagogické lyceum	5	8,30 %
Celkem	60	100 %

Otázka č. 3 – Do jakého ročníku chodíš?

Do výzkumu se nejvíce zapojilo studentů 2. ročníku střední školy (31,60 %), dále pak 1. ročníku (26,60 %), 3. ročníku (23 %) a nejméně studentů 4. ročníku (18,30 %).

Tabulka 3

Ročník studia	Absolutní četnost	Relativní četnost
1. ročník	16	26,60 %
2. ročník	19	31,60 %
3. ročník	14	23 %
4. ročník	11	18,30 %
Celkem	60	100 %

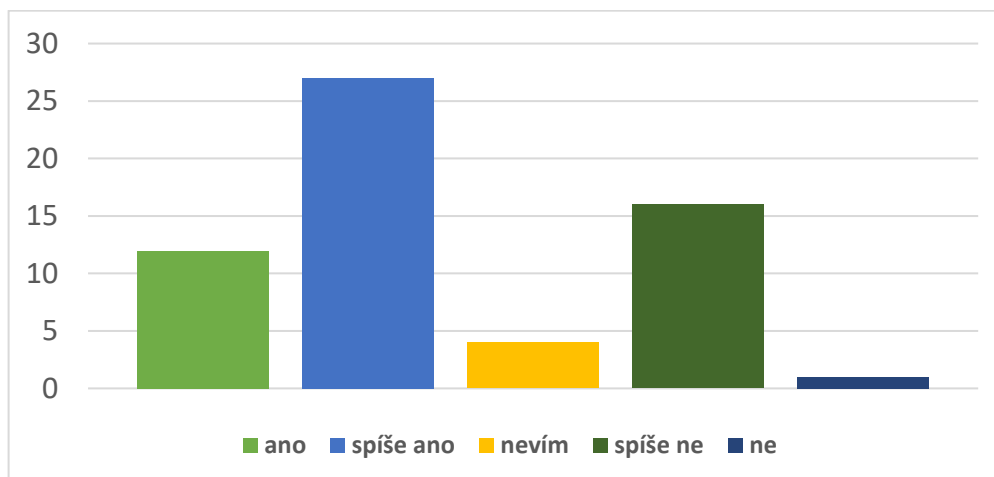
5.1 Trávení volného času studentů v domově mládeže

Dílčí cíl č. 1. – Zjistit množství volného času studentů v domově mládeže. K tomuto dílčímu cíli se vztahují položky z dotazníku č. 4, 5.

Otázka č. 4 – Myslíš si, že máš dostatek volného času v domově mládeže?

Z odpovědi na tuto otázku vyplývá, že 27 studentů (45 %) si myslí, že má dostatek volného času v domově mládeže a odpovědělo spíše ano. Naopak 16 studentů (26,7 %) odpovědělo že dle nich volného času spíše v domově mládeže nemají. 1 respondent odpověděl, že absolutně v domově mládeže nemá volný čas a 12 respondentů (20 %) odpovědělo že má. Čtyři (6,7 %) odpověděli že neví. (viz graf č. 1)

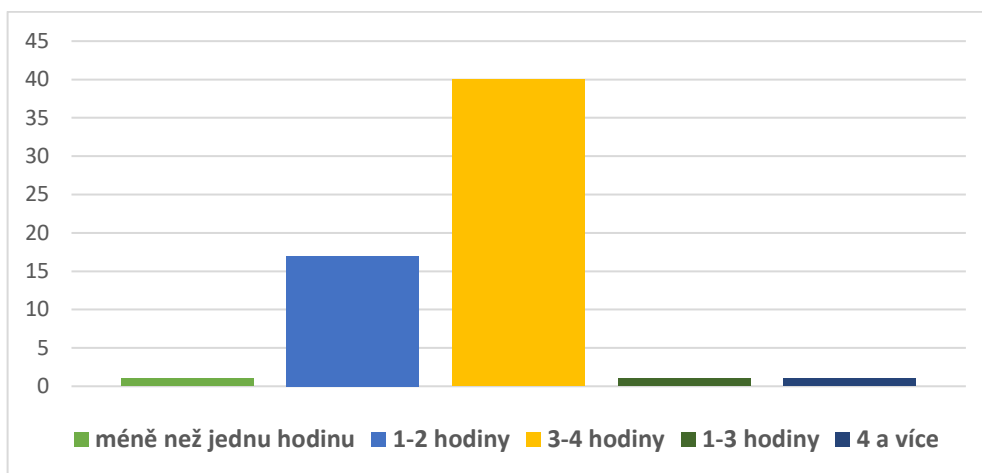
Graf 1

Otázka č. 5 – Kolik hodin volného času máš každý den v domově mládeže?

Většina respondentů (66,7 %) odpověděla, že má 3-4 hodiny volného času v domově mládeže. Pouze jeden student také uvedl, že má více než čtyři hodiny sám pro sebe. Dále 17 respondentů (28,3 %) má 1-2 hodin volného času. Jeden respondent uvedl, že má dokonce méně než jednu hodinu volného času. Další pak také odpověděl 1-3 hodiny. (viz graf č. 2)

Graf 2

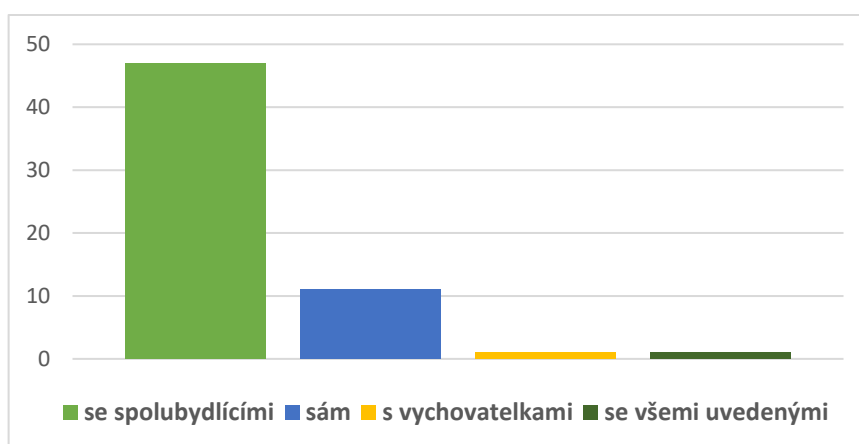

Dílčí cíl č. 2. - Zjistit, s kým nejraději tráví respondenti svůj volný čas v domově mládeže a jakým aktivitám se nejčastěji věnují. Jedná se o položky z dotazníku č. 6,7.

Otázka č. 6 – S kým nejraději trávíš svůj volný čas v domově mládeže?

47 ubytovaných studentů (78,3 %) tráví svůj volný čas nejraději se spolubydlícími. Dále 11 studentů (18,3 %) tráví rádi svůj volný čas v domově mládeže sami. Pouze jeden student s vychovatelkami a další se všemi uvedenými (se spolubydlícími, vychovatelkami a také sám). (viz graf č. 3)

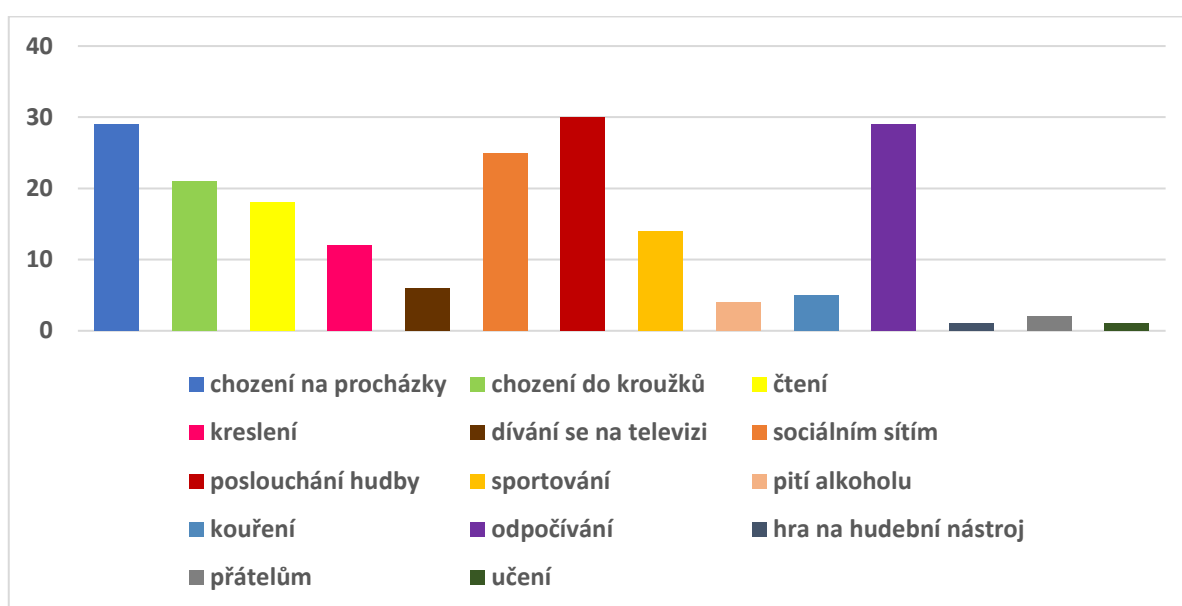
Graf 3

Otázka č. 7 – Čemu se ve volném čase v domově mládeže nejraději věnuješ?

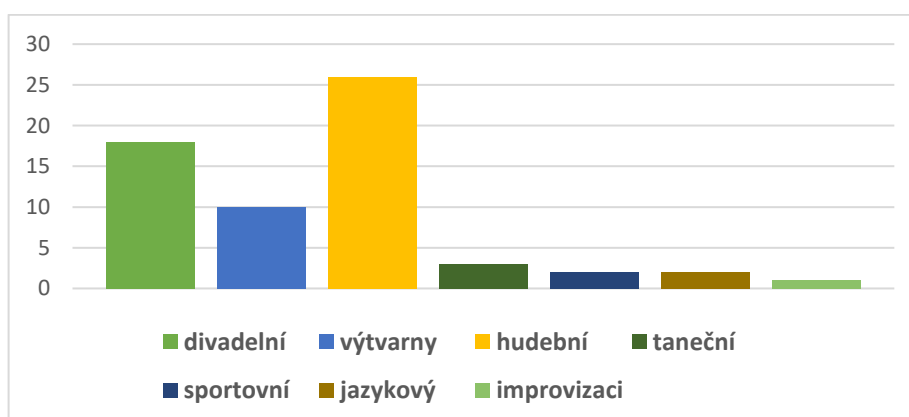
Studenti se ve svém čase v domově mládeže chodí nejraději na procházky, jedná 29 respondentů (48,3 %), dále 30 respondentů (50 %) poslouchá nejraději hudbu, 29 studentů (48,3 %) odpočívá a 25 (41,7 %) věnuje svůj volný čas sociálním sítím. 21 respondentů (35 %) také nejraději navštěvuje kroužky, 18 si rádo čte (30 %), 14 sportuje (23,3 %) a 12 (20 %) kreslí. Nejméně studentů odpovědělo, že se ve svém volném čase věnuje nejraději učení, přátelům, hře na hudební nástroj. Dále 4 respondenti (6,7 %) pítí alkoholu, 5 respondentů (8,3 %) kouření, 6 se rádo dívá na televizi (10 %). (Viz graf č. 4)

Graf 4

Studenti nejvíce navštěvují hudební kroužek, jedná se o 26 studentů (54,2 %), dále je nejnavštěvovanějším divadelní kroužek, do kterého chodí 18 studentů (37,5 %) a výtvarný-10 studentů (20,8 %). Ubytovaní studenti nejméně navštěvují improvizaci, jazykový (2 respondenti), taneční (3 respondenti) a sportovní kroužek (2 respondenti). (Viz graf č. 5)

Graf 5

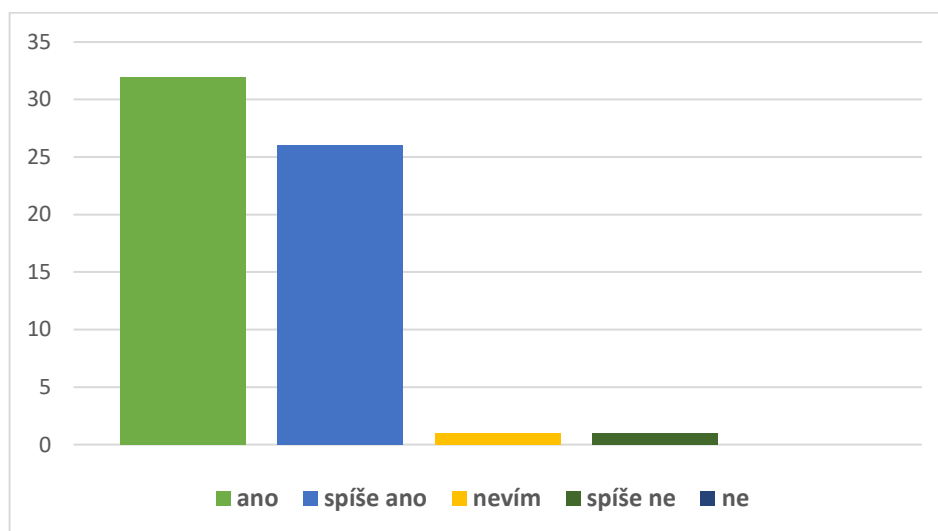

Dílčí cíl č. 3 - Zjistit, zda jsou studenti dostatečně informováni o nabídkách volnočasových aktivit a zda jsou pro ně nabídky dostatečné. Výsledky jsme získali na základě položek dotazníku č. 8, 9, 10.

Otázka č. 8 – Myslíš si, že jste dostatečně informováni o možnostech různých volnočasových aktivit ze strany domova mládeže?

Většina respondentů, tj. 32 (53,3 %) si myslí, že je dostatečně informována o možnostech různých volnočasových aktivit ze strany domova mládeže. 26 respondentů (43,3 %) uvedlo spíše ano. Jeden respondent neví a druhý si myslí, že spíše nejsou informováni. (viz graf č. 6)

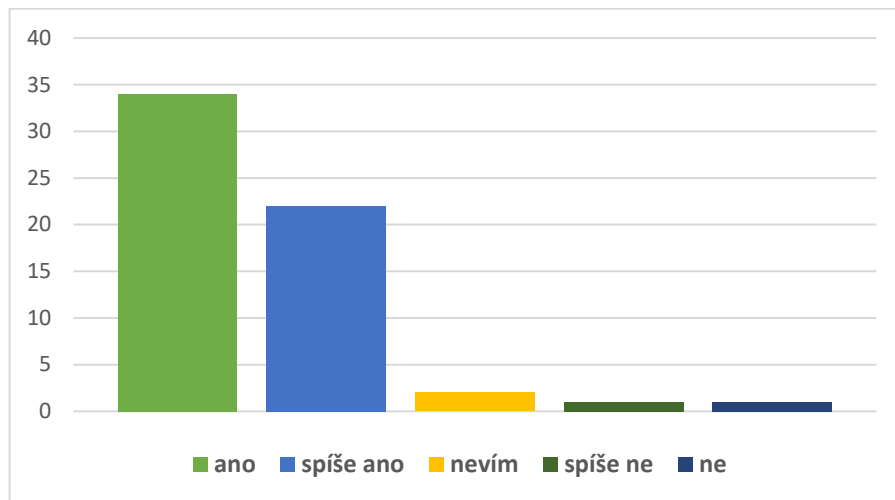
Graf 6

Otázka č. 9 – Myslíš si, že máte dostatečné množství kroužků a dalších volnočasových aktivit v domově mládeže?

Většina respondentů- 34 (56,7 %) odpověděla, že mají dostatečné množství kroužků a dalších volnočasových aktivit v domově mládeže a 22 respondentů (36,7 %) odpovědělo že spíše ano. Dva respondenti (3,3 %) odpověděli že neví. Pouze jeden odpověděl že ne a další spíše ne. (viz graf č. 7)

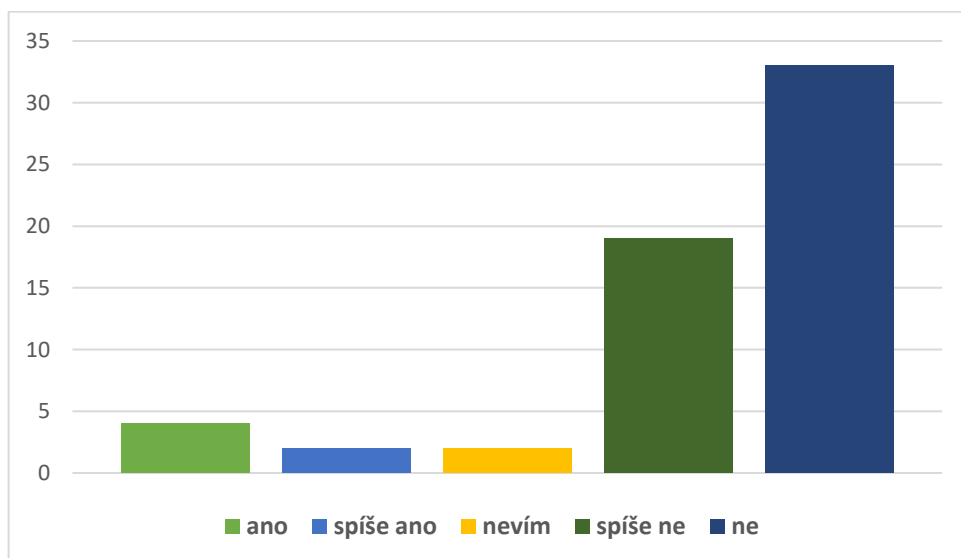
Graf 7

Otázka č. 10 – Jsou nějaké aktivity, činnosti, které ti v domově mládeže chybí?

Většina respondentů, tj. 33 (55 %) uvedla, že jim v domově mládeže nechybí žádné aktivity a 19 (31,7 %) uvedlo spíše nechybí. Dva respondenti neví (3,3 %). 4 respondenti (6,7 %) odpověděli, že jim v domově mládeže chybí některé aktivity. Dva odpověděli že spíše chybí. V rámci této otázky se ptáme také na to, jaké aktivity jim chybí. Mezi tyto aktivity patří jízda na koni, sebeobrana, hra na housle a florbal. (viz graf č. 8)

Graf 8

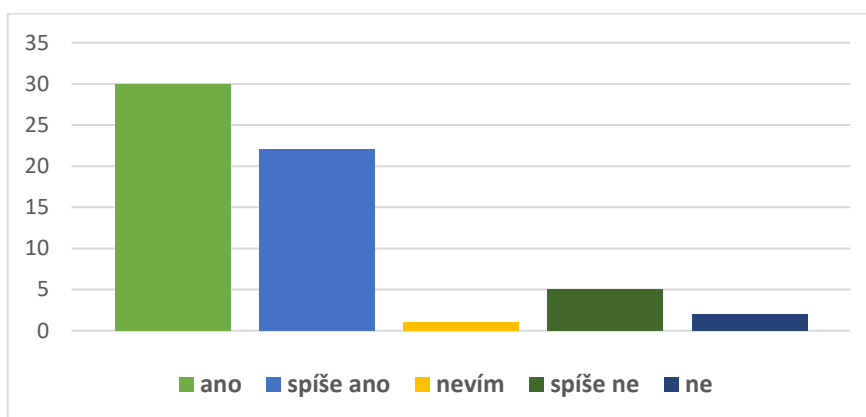

Dílčí cíl č. 4 - Zjistit, zda jsou studenti spokojeni se svým trávením volného času v domově mládeže. Výsledky jsme získali na základě položek č. 11, 12, 13, 14, 18, 19.

Otázka č. 11 – Jsi spokojený/á se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže?

30 (50 %) respondentů je spokojeno se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže. 22 (36,7 %) je spíše spokojeno. Jeden odpověděl, že neví. 5 respondentů (8,3 %) odpovědělo, že spíše nejsou spokojeni se svým způsobem trávení volného času v tomto zařízení a dva uvedli že nejsou spokojeni. (3,3 %). (viz graf č. 9)

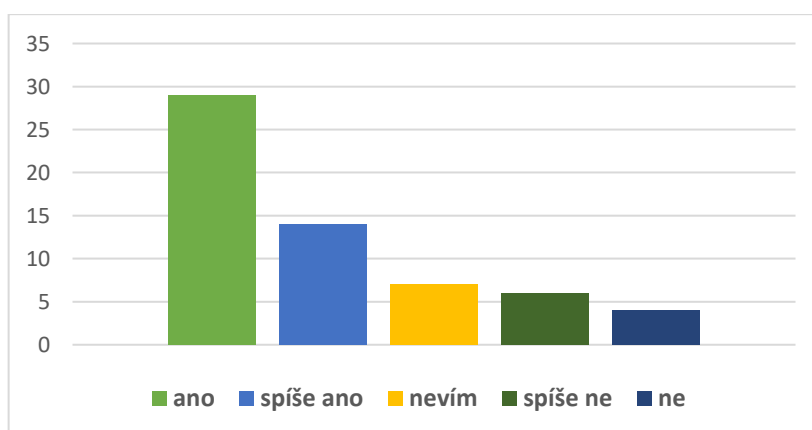
Graf 9

Otázka č. 12 – Trávil/a bys raději svůj volný čas doma než v domově mládeže?

29 (48,3 %) respondentů odpovědělo, že by svůj volný čas raději trávili doma. 14 (23,3 %) odpovědělo spíše by raději trávili svůj volný čas doma, 7 (11,7 %) že neví, kde by raději trávili svůj volný čas. 6 (10 %) odpovědělo že spíše ne a 4 respondenti (6,7 %) že by svůj volný čas trávili raději v domově mládeže než doma. (viz graf č. 10)

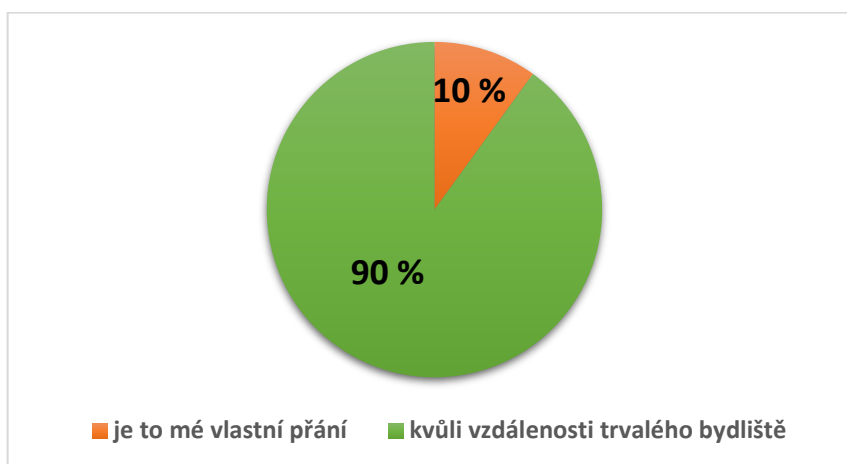
Graf 10

Otázka č. 13 – Z jakého důvodu jsi ubytovaný/á v domově mládeže?

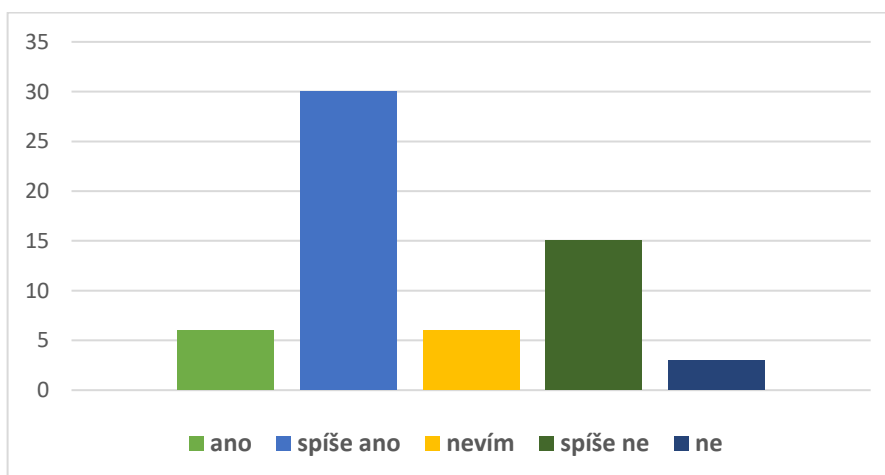
Většina respondentů, tj. 54 (90 %) je ubytovaných v domově mládeže kvůli vzdálenosti místa trvalého bydliště a 6 respondentů (10 %) je zde ubytovaných, protože si to sami přáli. (viz graf č. 11)

Graf 11

Otázka č. 14 – Máš dostatek soukromí v domově mládeže?

Většina respondentů si myslí, že spíše má dostatek soukromí v domově mládeže. Těchto studentů je 30 (50 %). Naopak 15 respondentů (25 %) uvedlo, že má spíše nedostatek soukromí. Někteří studenti uvedli ano, tj. 6 (10 %). 6 respondentů odpovědělo že neví a 3 respondenti (5 %) odpověděli, že nemají dostatek soukromí v domově mládeže. (viz graf č. 12)

Graf 12

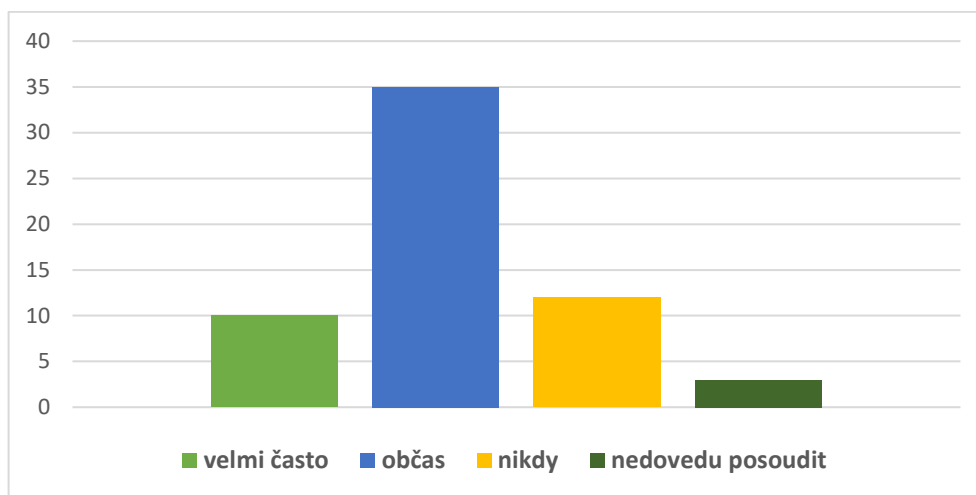

Otázka č. 18 – Zažíváš v domově mládeže někdy nudu?

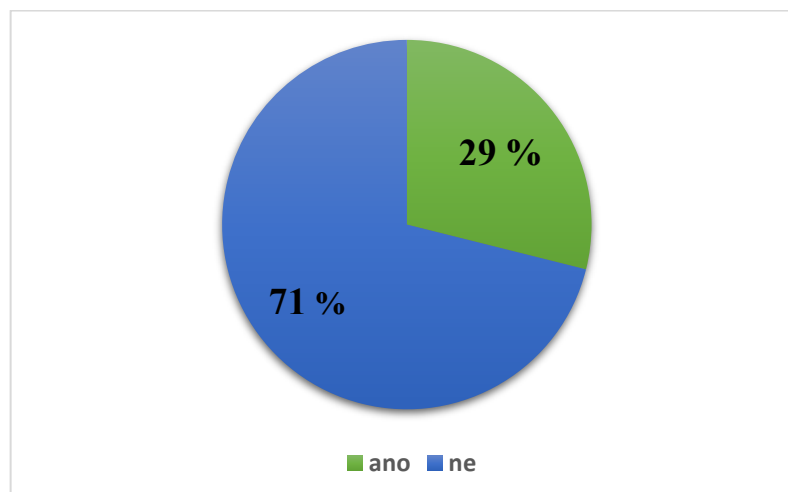
Téměř většina respondentů- 35 (58,3 %) odpověděla, že občas zažívají nudu. Méně je těch, kteří v domově mládeže nikdy nezažili nudu, tj. 12 respondentů (20 %). 3 respondenti (5 %) to nedovedou posoudit, zda ano, nebo ne. 10 (16,7 %) odpovědělo že velmi často zažívají nudu v domově mládeže. (viz graf č. 13)

Graf 13

Otázka č. 19 – Jestli jsi odpověděl na předchozí otázku velmi často, občas, byl/a jsi už někdy za paní vychovatelkou, aby ti poradila a dala nějaký tip na činnost?

Téměř 32 respondentů (71 %) odpovědělo, že nikdy nebyli za paní vychovatelkou, aby jim poradila a dala tip na nějakou činnost. Naopak 13 respondentů (29 %) této možnosti využilo. (viz graf č. 14)

Graf 14

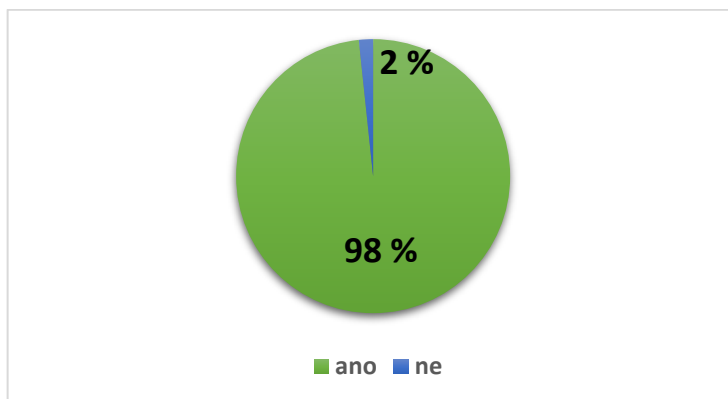

Dílčí cíl č. 5 - Zjistit, do jaké míry je ovlivňován vychovateli a režimem volný čas studentů v domově mládeže. Jedná se o položky č. 15, 16, 17, 20.

Otázka č. 15 – Připravují pro vás vychovatelky nějaké činnosti?

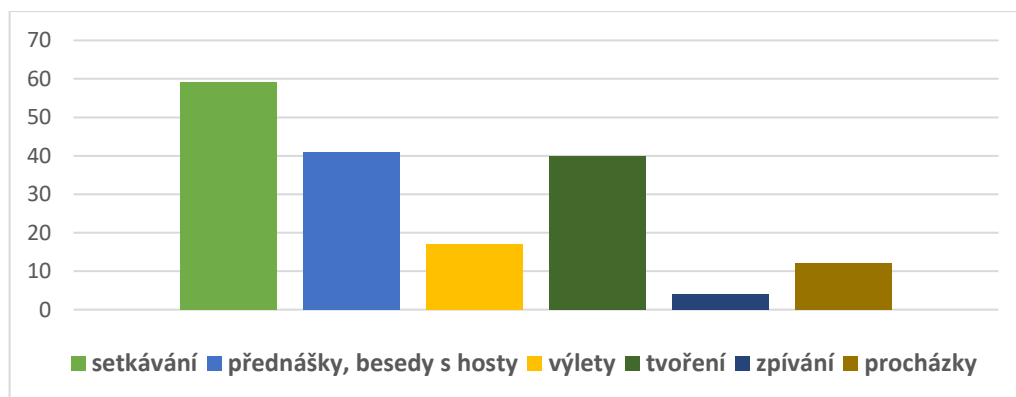
Téměř všichni (98 %), až na jednoho jedince odpověděli, že pro ně vychovatelky připravují činnosti. (Viz graf č. 15)

Graf 15

Nejčastějšími činnostmi jsou dle respondentů aktivity jako setkávání, což uvedlo 59 respondentů (98,3 %), dále 41 respondentů zmínilo přednášky, besedy s hosty (68,3 %), 39 (65 %) tvoření, 17 (28,3 %) výlety, 12 (20 %) procházky a v poslední řadě 4 (6,7 %) zpívání. (viz graf č. 16)

Graf 16

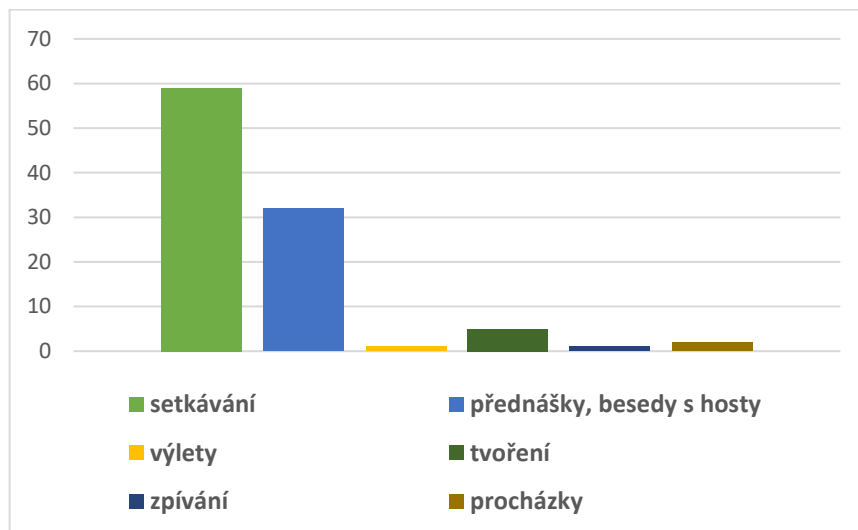

Otázka č. 16 – Jsou některé aktivity, které pro vás paní vychovatelky připravují povinné?

Všichni respondenti uvedli, že některé aktivity, které pro ně vychovatelky připravují jsou povinné.

V návaznosti na otázku č. 16 je nejvíce povinnou aktivitou dle respondentů setkávání, které uvedlo 59 respondentů (98,3 %), dále přednášky, besedy s hosty- 32 respondentů (53,3 %) a tvoření- 5 respondentů (8,3 %). Dva respondenti uvedli procházky (3,3 %). Jeden respondent, že jsou povinné výlety a další zpívání. (viz graf č. 17)

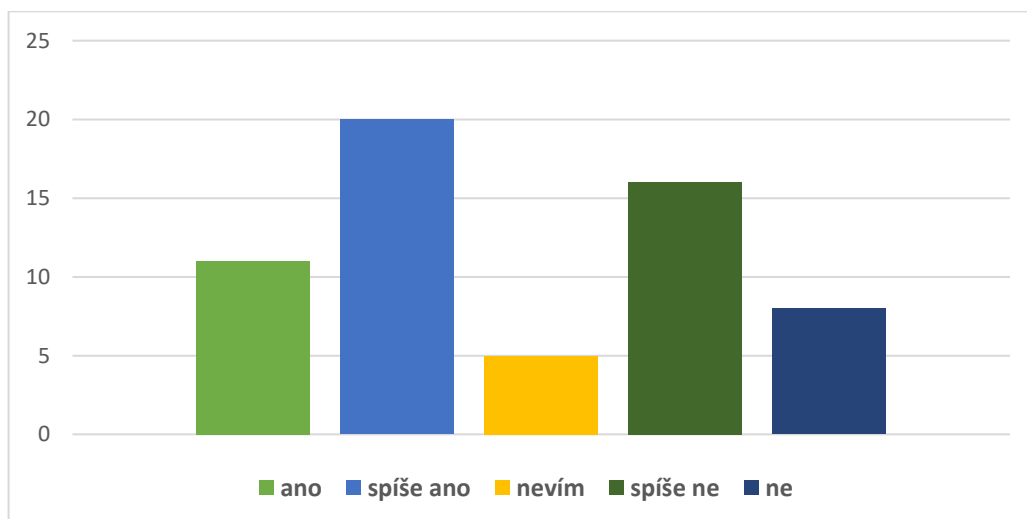
Graf 17

Otázka č. 17 – Jsou pro tebe aktivity, připravované vychovatelkami přínosné?

Téměř většina- 20 (33,3 %) odpověděla spíše ano. 11 respondentů (18,3 %) odpovědělo, že jsou pro ně aktivity připravované vychovatelkami zcela přínosné. 5 (8,3 %) odpovědělo že neví. Pro 16 respondentů (26,7 %) spíše nejsou aktivity připravované vychovatelkami přínosné. 8 (13,3 %) odpovědělo že zcela nejsou přínosné. (viz graf č. 18)

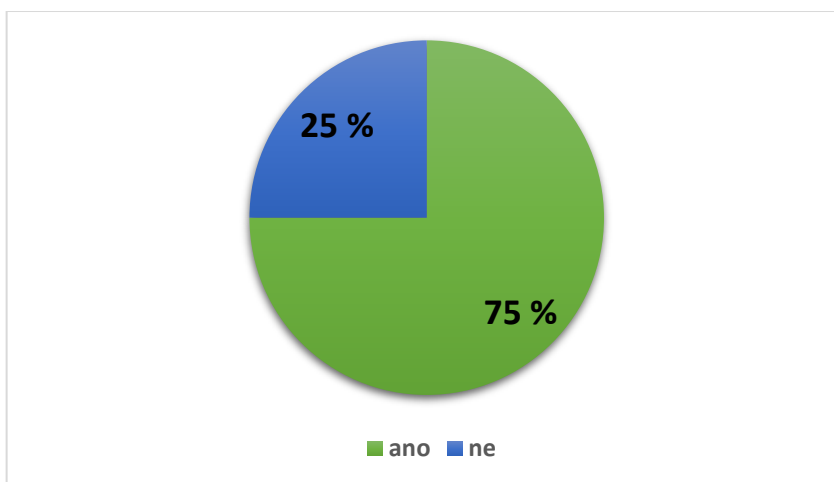
Graf 18

Otázka č. 20 – Jsou nějaké činnosti, které v domově mládeže nechceš dělat, protože máš kvůli nim méně volného času sám pro sebe?

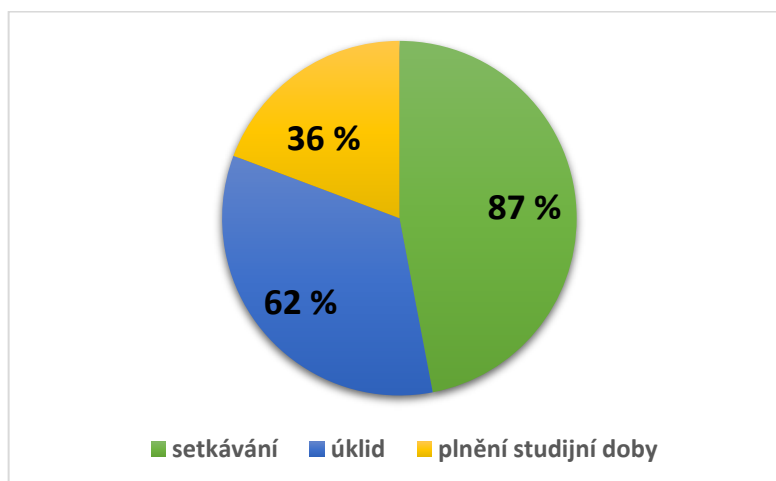
Téměř většina odpověděla, že jsou aktivity, které v domově mládeže nechtějí dělat, protože mají kvůli nim méně volného času sami pro sebe. Takto odpovědělo 45 respondentů (75 %). Zbytek, tj. 15 respondentů (25 %) uvedlo, že nejsou činnosti, které by v domově mládeže nechtěli dělat a měli kvůli nim méně volného času. (viz graf č. 19)

Graf 19

45 respondentů (75 %) na předchozí otázku odpovědělo, že jsou v domově mládeže aktivity, kvůli kterým mají méně volného času sami pro sebe. Mezi tyto aktivity dle nich patří setkávání, které uvedlo 39 respondentů (87 %), 28 (62 %) úklid a 16 (36 %) plnění studijní doby. (viz graf č. 20)

Graf 20

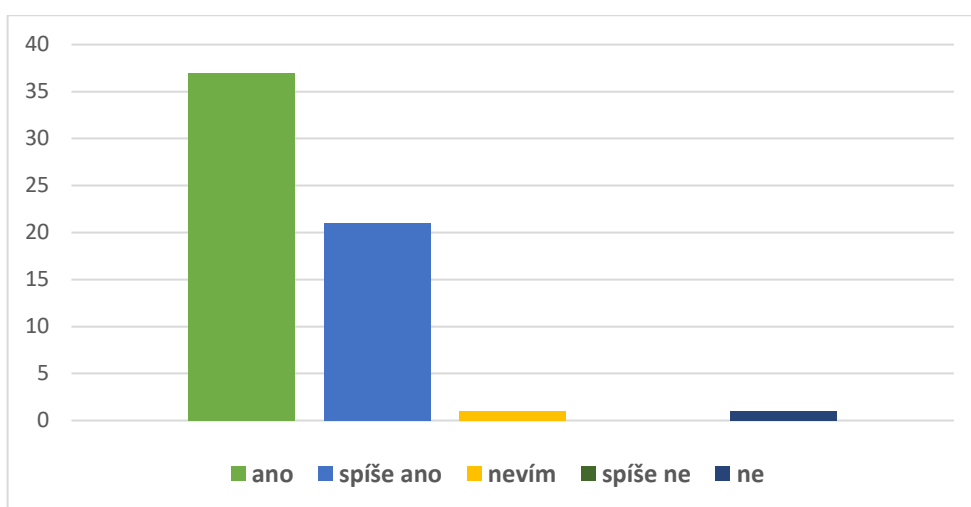

Dílčí cíl č. 6 - Zjistit, zda je ovlivňován volný čas studentů v domově mládeže jeho církevním zaměřením. K tomuto dílčímu cíli se vážou položky č. 21, 22, 23, 24.

Otázka č. 21 – Připravují pro Vás vychovatelky, nebo školní kaplan aktivity duchovního rázu?

Většina respondentů, tj. 37 (61,7 %) na tuto otázku odpověděla, že jsou pro ně připravovány aktivity duchovního rázu a 21 (35 %) že spíše ano. Jeden respondent neví a druhý odpověděl že ne. (viz graf č. 21)

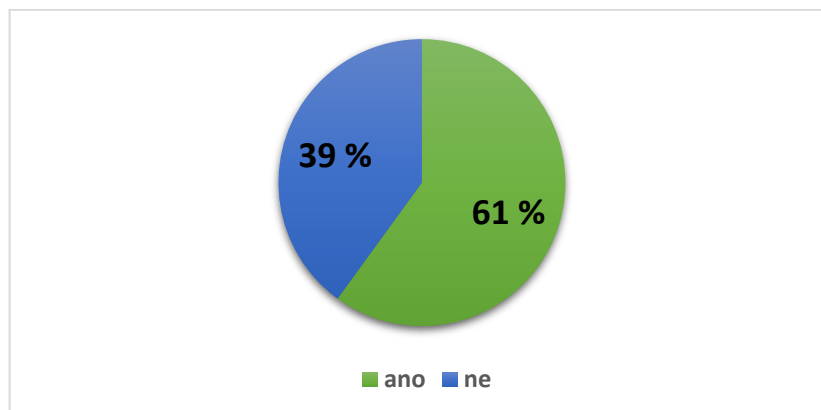
Graf 21

Otázka č. 22 – Jestli připravují, účastníš se těchto aktivit ve svém volném čase v domově mládeže?

Většina odpověděla, že se těchto aktivit účastní. Jedná se o 36 ubytovaných studentů (61 %). Zbytek 23 ubytovaných (39 %) odpovědělo že se neúčastní. (viz graf č. 22)

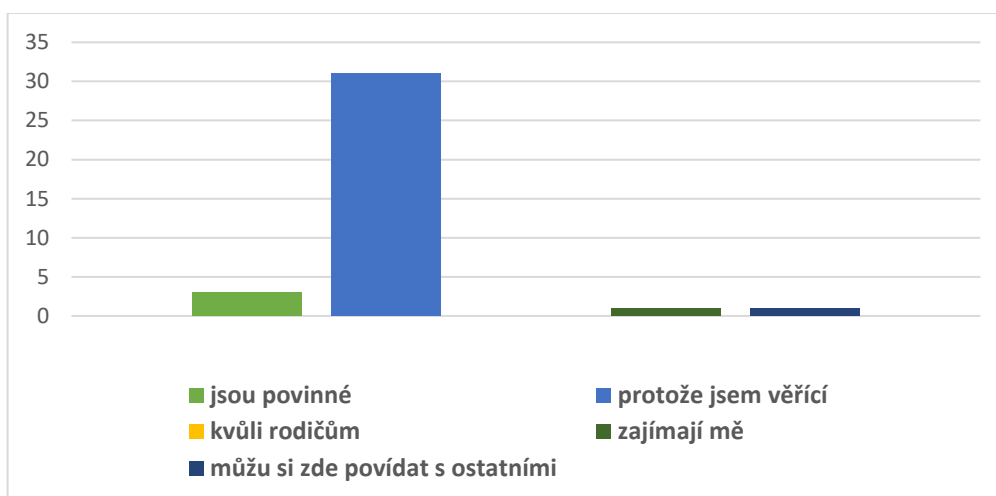
Graf 22

Otázka č. 23 – Jestli jsi v předchozí otázce odpověděl/a ANO, proč se účastníš těchto aktivit?

Téměř většina studentů se těchto aktivit duchovního rázu účastní, protože jsou věřící. Jedná se o 31 respondentů (86,1 %). 3 respondenti (8,3 %) kvůli tomu, že jsou dokonce povinné. Jeden respondent odpověděl z důvodu, že ho tyto aktivity zajímají. Jeden také uvedl, že tyto aktivity navštěvuje kvůli tomu, že si může popovídat s ostatními. (viz graf č. 23)

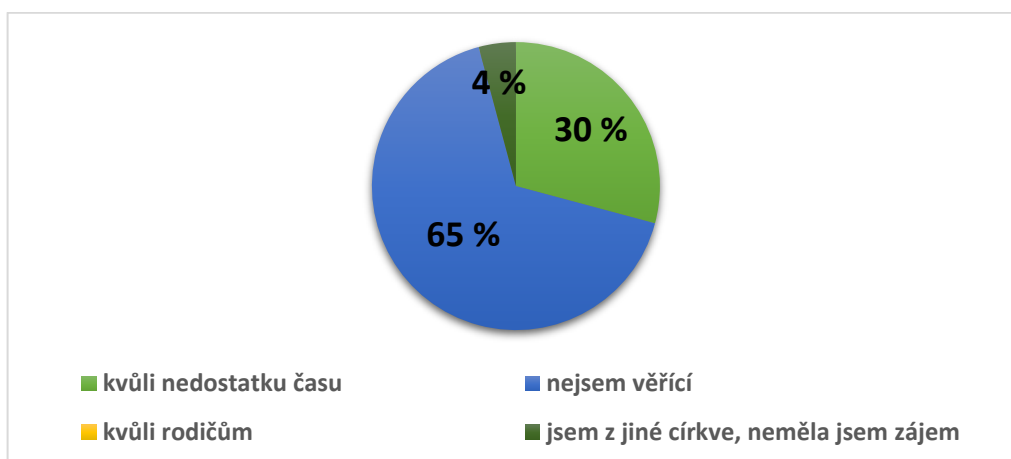
Graf 23

Otázka č. 24 – Jestli jsi v otázce 22 odpověděl/a NE, z jakého důvodu?

Někteří respondenti se neúčastní těchto aktivit duchovního rázu. 15 (65 %) uvedlo jako důvod to, že nejsou věřící. Jedna respondentka (4 %) uvedla, že je z jiné církve a moc neměla zájem. Zbýlých 7 respondentů uvedlo, že se těchto aktivit neúčastnili kvůli nedostatku času (30 %). (viz graf č. 24)

Graf 24

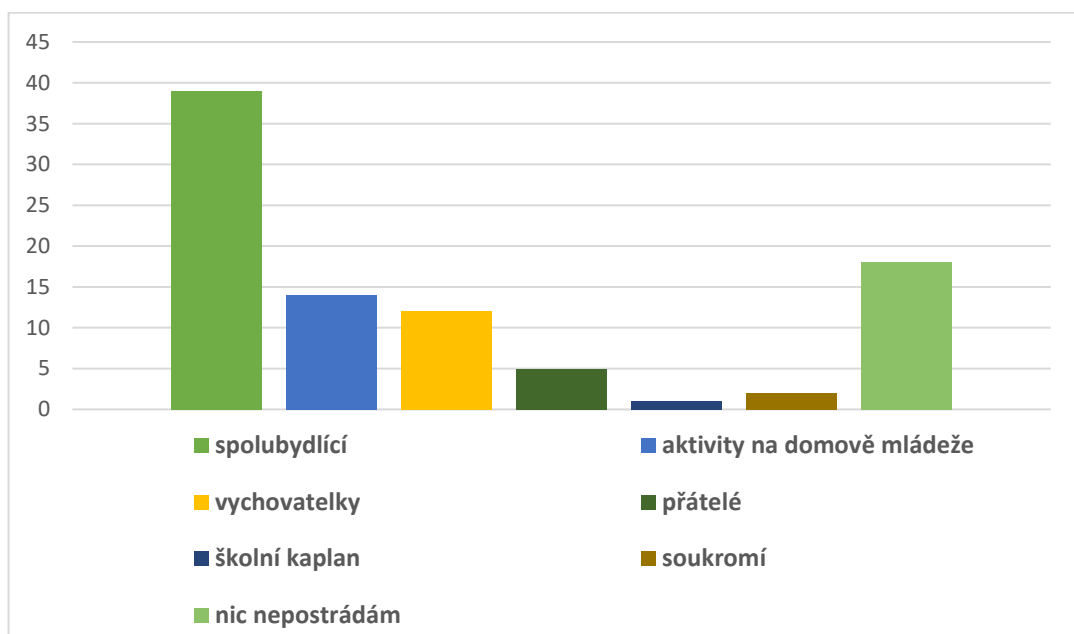

Dílčí cíl č. 7 - Zjistit, zda studentům něco chybí ve vztahu k domovu mládeže během pandemie.

Otázka č. 25 – Je něco, co Ti během pandemie chybí nejvíce ve vztahu k domovu mládeže?

Studenti odpověděli, že jim ve vztahu k domovu mládeže nejvíce chybí během pandemie spolubydlíci. Jedná se o 39 respondentů (65 %). 14 respondentů (23,3 %) uvedlo aktivity v domově mládeže. 12 (20 %) - vychovatelky a 18 (30 %) uvedlo že nic nepostrádají. Dva respondenti odpověděli že jim chybí soukromí. 5 (8,3 %) uvedlo, že jim chybí přátelé, které v domově mládeže měli a jednomu školní kaplan. (viz graf č. 25)

Graf 25

6 ZÁVĚREČNÉ SHRNU TÍ VÝSLEDŮ VÝZKUMU

V této kapitole si shrneme všechny výsledky, které jsme v rámci dotazníku získali a odpovíme si na výzkumné otázky.

U první výzkumné otázky jsme zjistili, že studenti v domově mládeže mají relativně dost volného času sami pro sebe. 39 (65 %) studentů si myslí, že má a naopak 17 studentů (28,3 %) že nemá. Většinou se dle odpovědí jedná o 3-4 hodiny, což uvedlo 40 respondentů (66,7 %).

U druhé výzkumné otázky se ptáme na to, s kým ubytovaní studenti nejraději tráví svůj volný čas a jakým aktivitám se ve svém volném čase věnují. Na prvním místě jsou spolubydlíci, které vybralo 47 ubytovaných studentů (78,3 %). Na druhém místě je trávení volného času sama se sebou, kdy odpovědělo 11 studentů (18,3 %) a na posledním místě jsou vychovatelky. 1 respondent uvedl, že rád tráví svůj volný čas se všemi uvedenými. Z odpovědí tedy vyplývá, že ubytovaní studenti tráví svůj volný čas nejraději s druhými a jen málo respondentů samo. Studenti se ve svém čase v domově mládeže chodí nejraději na procházky, jedná se o 29 respondentů (48,3 %), dále 30 respondentů (50 %) poslouchá nejraději hudbu, 29 studentů (48,3 %) odpočívá a 25 (41,7 %) věnuje svůj volný čas sociálním sítím. 21 respondentů (35 %) také nejraději navštěvuje kroužky, 18 (30 %) si rádo čte, 14 (23,3 %) sportuje a 12 (20 %) kreslí. Z těchto výsledků vyplývá, že většina respondentů svůj volný čas umí trávit efektivně, což je důležité, protože odpočínutý člověk se pak cítí dobře a je schopen lepších výkonů co se týče povinností, v tomto případě studijních. Efektivně trávený volný čas přispívá také k duševnímu a tělesnému zdraví. (Hájek, 2010). Nejméně respondentů (6,7 %) se věnuje pití alkoholu, 5 respondentů (8,3 %) kouření a 6 (10 %) se rádo dívá na televizi. Co se týče kroužků, tak studenti nejvíce navštěvují hudební kroužek, jedná se o 26 studentů (54,2 %), dále je nejvíce navštěvovanějším divadelní kroužek, do kterého chodí 18 studentů (37,5 %) a výtvarný- 10 studentů (20,8 %). Poté se také věnují improvizaci, jazykovému, tanečnímu a sportovnímu kroužku, což také napomáhá k jejich seberealizaci, která je v tomto období důležitá.

Třetí výzkumná otázka pojednává o tom, zda jsou studenti dostatečně informováni o možnostech různých volnočasových aktivit v domově mládeže a zda je tato nabídka dostatečná. Z odpovědí respondentů vyplývá, že jsou dostatečně informováni. Takto odpovědělo 58 respondentů (97 %). Jeden respondent neví a druhý si myslí, že spíše nejsou informováni. Většina respondentů 56 (93,3 %) odpověděla, že mají dostatečné množství

kroužků a dalších volnočasových aktivit v domově mládeže a dva respondenti (3,3 %) odpověděli že neví. Pouze dva odpověděli, že nemají. V rámci této otázky jsme také zjistili, zda studentům chybí některé aktivity a jaké to jsou. Většina respondentů, 52 (86,7 %) uvedlo, že jim v domově mládeže nechybí žádné aktivity. Dva respondenti neví (3,3 %) a 6 respondentů (10 %) uvedlo že chybí. Mezi tyto aktivity, které jim chybí patří jízda na koni, sebeobrana, hra na housle a florbal. Lze tedy říct, že většina studentů je přesvědčena o tom, že mají dostatečnou škálu pestrých aktivit v domově mládeže.

Výzkumná otázka č. 4 se týká toho, zda jsou studenti spokojeni se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže. 52 (86,7 %) respondentů je spokojeno. Jeden odpověděl, že neví. 7 respondentů (11,6 %) není spokojeno. Této výzkumné otázce se také týká položka v dotazníku č. 12, zda by trávil ubytovaný student raději svůj volný čas doma než v domově mládeže. 43 (71,6 %) respondentů odpovědělo, že ano, 7 (11,7 %) že neví, kde by raději trávili svůj volný čas. 10 (16,7 %) odpovědělo, že by svůj volný čas trávili raději v domově mládeže než doma. Respondenti uvedli, že jsou ubytováni v domově mládeže kvůli vzdálenosti místa trvalého bydliště. Takto odpovědělo 54 (90 %). 6 (10 %) je zde ubytováno, protože si to přáli sami. Co se týče spokojenosti se svým způsobem trávení volného času, tak je potřeba se zamyslet nad tím, zda mají ubytovaní studenti také dostatek soukromí ve svém volném čase v domově mládeže. Většina respondentů si myslí, že má dostatek soukromí v domově mládeže. Těchto studentů je 36 (60 %). Naopak 18 respondentů (30 %) uvedlo, že má spíše nedostatek soukromí. 6 respondentů odpovědělo že neví. Je otázkou, zda zde studenti zažívají také nudu, nebo ne. Téměř většina respondentů, 35 (58,3 %) odpovědělo, že občas zažívají nudu. Méně je těch, kteří v domově mládeže nikdy nezažili nudu, tj. 12 respondentů (20 %). 3 respondenti (5 %) to nedovedou posoudit. 10 (16,7 %) odpovědělo že velmi často zažívají nudu v domově mládeže. Téměř 32 respondentů (71 %) uvedlo, že nikdy nebyli za paní vychovatelkou, aby jim poradila a dala tip na nějakou činnost. Naopak 13 respondentů (29 %) této možnosti využilo a za vychovatelkou si šlo pro radu.

Ve výzkumné otázce č. 5 se ptáme na to, jak moc je ovlivňován vychovateli a režimem volný čas studentů v domově mládeže. To znamená, zda pro ubytované studenty připravují vychovatelky různé činnosti a zda jsou povinné, nebo přínosné pro studenty a zda ubytovaní musí dělat nějaké činnosti, kvůli kterým mají málo volného času sami pro sebe. Všichni jedinci až na jednoho odpověděli, že pro ně vychovatelky připravují aktivity. Nejvíce respondentů 59 (98,3 %) uvedlo setkávání, dále 41 (68,3 %) přednášky, besedy s hosty, (65

(%) - 39 respondentů tvoření, 17 (28,3 %) výlety, 12 (20 %) procházky a v poslední řadě 4 (6,7 %) zpívání. Respondenti uvedli, že některé z těchto aktivit jsou povinné. Nejvíce povinnou aktivitou dle 59 (98,3 %) respondentů setkávání, dále dle 32 (53,3 %) přednášky, besedy s hosty a dle 5 (8,3 %) tvoření. Většina odpověděla, že jsou pro ně aktivity připravované vychovatelkami přínosné. Takto odpovědělo 31 respondentů (51,6 %). 24 (40 %) respondentů odpovědělo, že pro ně nejsou tyto aktivity přínosné a 5 (8,3 %) odpovědělo že neví. Většina také odpověděla, že jsou v domově mládeže činnosti, které nechtějí dělat, protože mají kvůli nim méně volného času sami pro sebe. Takto odpovědělo 45 respondentů (75 %). Jedná se o činnosti jako setkávání, úklid a plnění studijní doby, tedy o jejich povinnosti. Zbytek, tj. 15 respondentů (25 %) uvedl, že nejsou činnosti, které by v domově mládeže nechtěli dělat a měli kvůli nim méně volného času.

Ve výzkumné otázce č. 6 nás zajímá, zda je volný čas studentů v domově mládeže ovlivňován jeho církevním zaměřením. K této výzkumné otázce se váže položka č. 21 v dotazníku, zda jsou pro studenty připravovány aktivity duchovního rázu. Všichni respondenti až na jednoho odpověděli že ano. Většina odpověděla, že se těchto aktivit účastní. Jedná se o 36 ubytovaných studentů (61 %). Zbytek 23 ubytovaných (39 %) odpovědělo že se neúčastní. Nejčastějším důvodem účasti je víra studentů. Další odpověděli že je zajímaví, nebo že si při nich mohou popovídat s kamarády. Častým důvodem neúčasti je to, že ubytovaní studenti nejsou věřící nebo nemají dostatek času na tyto aktivity. Jedna respondentka dokonce uvedla že se neúčastní, protože je z jiné církve. Z odpovědí tedy vyplývá, že církevní zaměření má do jisté míry vliv na trávení volného času studentů, neboť jsou pro ně připravovány aktivity duchovního rázu, které dle většiny respondentů nejsou povinné.

Poslední výzkumná č. 7 pojednává o tom, zda je něco, co studenti postrádají ve vztahu k domovu mládeže během pandemie. Studenti odpověděli, že jim během pandemie ve vztahu k domovu mládeže chybí nejvíce spolubydlíci. Jedná se o 39 respondentů (65 %). 14 respondentů (23,3 %) uvedlo aktivity v domově mládeže. 12 (20 %) vychovatelky a 18 (30 %) uvedlo že nic nepostrádají. Dva respondenti odpověděli že jim chybí soukromí. 5 uvedlo, že jim chybí přátelé, které v domově mládeže měli.

6.1 Doporučení pro praxi

Většina respondentů odpověděla, že má dostatečnou nabídku volnočasových aktivit v domově mládeže a je o aktivitách dostatečně informována. Pouze pár respondentů uvedlo,

že jim chybí některé aktivity, kroužky. V tomto případě bych doporučila vyvěsit v domově mládeže na nástěnkou další nabídky aktivit jiných zařízení v místě domova mládeže, nebo blízkém okolí.

Vychovatelky také pro studenty připravují různé činnosti. Některé z nich jsou ovšem povinné (setkávání, přednášky a besedy s hosty). Do povinných činností se jim někdy nechce, protože si myslí, že právě kvůli těmto činnostem mají méně volného času sami pro sebe. Jedná se také o úklid a plnění studijní doby. Zde bych doporučila malé odměny, které by měly sloužit k motivaci ubytovaných žáků (například formou prodloužení vycházek apod.).

Většina žáků umí svůj volný čas trávit efektivně na základě aktivit, kterým se ve svém volném čase v domově mládeže nejraději věnují. Je tedy důležité žáky v těchto aktivitách podporovat.

ZÁVĚR

V teoretické části jsme se věnovali historií volného času, jeho definicím a pojmům, které s volným časem souvisí. Uvedli jsme zde funkce volného času, jeho činitele a zabývali jsme se volným časem mládeže. Druhá kapitola byla zaměřena na vývojové období adolescence a ve třetí kapitole jsme blíže přiblížili zařízení, ve kterých může mládež trávit svůj volný čas.

Hlavním cílem praktické části bylo zjistit, jak studenti středních škol ubytováni v domově mládeže tráví svůj volný čas. Dílčí výzkumné cíle byly zaměřeny na zjištění množství volného času studentů v domově mládeže, s kým nejraději žáci tráví svůj volný čas a kterým aktivitám se věnují. Dalším dílčím cílem bylo zjistit, zda je žákům poskytnuta dostatečná nabídka volnočasových aktivit a zda jsou o ni dostatečně informováni, zda jsou spokojeni se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže, do jaké míry je jejich volný čas ovlivňován vychovateli a režimem domova mládeže, jeho církevním zaměřením a co studentům během pandemie chybí nejvíce ve vztahu k domovu mládeže.

Pro zjištění výsledků jsme použili dotazníkové šetření. V závěrečné části bakalářské práce jsou shrnuty výsledky výzkumného šetření a také doporučení pro praxi (například náměty pro motivaci žáků k povinným aktivitám v domově mládeže).

Většina žáků na svůj způsob trávení volného času v domově mládeže nahlíží pozitivně. Má dostatek volného času, který nejraději tráví se spolubydlíci, kteří jim v současné situaci chybí nejvíce ve vztahu k domovu mládeže. Je jim zde poskytnuta také velká škála pestrých aktivit, kterým se mohou v domově mládeže věnovat a o této nabídce jsou dostatečně informováni. Většina ubytovaných žáků je spokojena se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže a myslí si, že zde má dostatek soukromí, ale chtěli by být raději doma. Důvodem jejich pobytu v domově mládeže je vzdálenost jejich místa trvalého bydliště. Pouze pár respondentů uvedlo, že je to jejich vlastní přání.

V bakalářské práci vidím veliký přínos, neboť prostředí domova mládeže je specifické pro období adolescence a dá se říct, že do určité míry nahrazuje rodinné prostředí. Žák by se zde měl cítit příjemně, spokojeně a věnovat se tomu, co ho baví. Proto se myslím, že je nezbytné věnovat se pohledu žáků na jejich volný čas v domově mládeže, zda jsou spokojeni se svým způsobem trávení volného času v tomto zařízení apod. Díky získaných dat z výzkumu mohou vychovatelé zjistit míru spokojenosti žáků a odpovědět si na otázku, co by se dalo změnit, nebo zlepšit.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BENDL, Stanislav. *Vychovatelství*. Praha: Grada, 2015. ISBN 9788024742489.
- [2] BLATNÝ, Marek. *Psychologie celoživotního vývoje*. Univerzita Karlova: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3462-3.
- [3] ČAČKA, Otto. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno: Doplněk, 2000. ISBN 8072390600
- [4] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 8085931796.
- [5] HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073674731.
- [6] HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogika volného času*. 2., přeprac. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010. ISBN 978-80-7290-471-6.
- [7] HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 8071789275.
- [8] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.
- [9] JANIŠ, Kamil. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. ISBN 9788072485307.
- [10] KAVANOVÁ, Alica a Štefan CHUDÝ. *Výchova a volný čas: vybrané kapitoly z pedagogiky volného času*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005. ISBN 80-7318-266-1.
- [11] KNOTOVÁ, Dana. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido, 2011. ISBN 9788073152239.
- [12] KRAUS, Blahoslav. *Člověk-prostředí-výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 8073150042.
- [13] MACEK, Petr. *Adolescence*. 2. Vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 8071787477

[14] PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. 3. Vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 8071787116.

[15] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3. Vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.

[16] SAK, Petr. *Mládež na křižovatce: sociologická analýza postavení mládeže ve společnosti a její úlohy v procesech evropeizace a informatizace*. Praha: Svoboda Servis, 2004. ISBN 8086320332.

[17] THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015, 575 s. ISBN 9788026207146.

[18] VAŠUTOVÁ, Maria a Michal PANÁČEK. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2013. ISBN 9788074641251.

[19] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. 2. Vyd. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

INTERNETOVÉ ZDROJE

[1] Vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a o školských účelových zařízeních. Dostupně z: Vyhlášky ke školskému zákonu, MŠMT ČR (msmt.cz)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

apod. a podobně

č. číslo

např. například

s. strana

tj. to je

tzv. tak zvaný

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1	34
Graf 2	35
Graf 3	35
Graf 4	36
Graf 5	36
Graf 6	37
Graf 7	38
Graf 8	38
Graf 9	39
Graf 10	39
Graf 11	40
Graf 12	40
Graf 13	41
Graf 14	41
Graf 15	42
Graf 16	42
Graf 17	43
Graf 18	43
Graf 19	44
Graf 20	44
Graf 21	45
Graf 22	45
Graf 23	46
Graf 24	46
Graf 25	47

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1	33
Tabulka 2	33
Tabulka 3	34

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Jmenuji se Tereza Maková, jsem studentkou UTB ve Zlíně oboru sociální pedagogika. Poprosila bych Tě o pravdivé vyplnění dotazníku. Dotazník se vztahuje k Tvým předešlým zkušenostem před pandemií, na Tvůj pohled v čase normálního chodu domova mládeže. Výsledky dotazníku budou použity jen pro zpracování výsledků mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní. Zodpovězení otázek zabere jen 15 minut Tvého času. Předem Ti moc děkuji. 😊

1) Kolik ti je let?

2) Jaký obor studuješ?

3) Do jakého ročníku chodíš?

---

4) Myslíš si, že máš dostatek volného času v domově mládeže?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

5) Kolik hodin volného času máš každý den v domově mládeže?

- a) méně než 1 hodinu
- b) 1-2 hodiny
- c) 3-4 hodiny
- d) jiné...

6) S kým trávíš nejraději svůj volný čas v domově mládeže?

- a) se spolubydlícími
- b) sám
- c) s vychovatelkami
- d) jiné...

7) Čemu se nejraději ve svém volném čase v domově mládeže věnuješ?

Zde můžeš vybrat maximálně 3 možnosti.

- a) chodím na procházky
- b) chodím do kroužků (uved' do jakého)
- c) čtu knihy
- d) kreslím si
- e) dívám se na televizi
- f) jsem na sociálních sítích
- g) poslouchám hudbu
- h) sportuji
- i) piji alkohol
- j) kouřím
- k) odpočívám
- l) jiné:

8) Myslíš si, že jste dostatečně informováni o možnostech různých volnočasových aktivit ze strany domova mládeže?

- m) a) ano
- n) b) spíše ano
- o) c) nevím
- p) d) spíše ne
- q) e) ne

9) Myslíš si, že máte dostatečné množství kroužků a dalších volnočasových aktivit v domově mládeže?

- a) ano

- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

10) Jsou nějaké aktivity, činnosti, které ti v domově mládeže chybí?

- a) ano (jaké)
- b) spíše ano (jaké)
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

11) Jsi spokojený/á se svým způsobem trávení volného času v domově mládeže?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

12) Trávil/a bys raději svůj volný čas doma než v domově mládeže?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

13) Z jakého důvodu jsi ubytovaný/á v domově mládeže?

- a) je to mé vlastní přání

- b) je to přání rodičů
- c) kvůli vzdálenosti trvalého bydliště
- d) jiné...

14) Máš dostatek soukromí v domově mládeže?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

15) Přípravují pro vás vychovatelky nějaké činnosti?

- a) ANO (jaké)
- b) NE

16) Jsou některé aktivity, které pro vás paní vychovatelky připravují povinné?

- a) ANO (jaké)
- b) NE

17) Jsou pro tebe aktivity, připravované vychovatelkami přínosné?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

18) Zažíváš v domově mládeže někdy nudu?

- a) velmi často
- b) občas
- c) nikdy
- d) nedovedu posoudit

19) Jestli jsi odpověděl na předchozí otázku ano, byl/a jsi už někdy za paní vychovatelkou, aby ti poradila a dala nějaký tip na činnost?

- a) ANO
- b) NE

20) Jsou nějaké činnosti, které v domově mládeže nechceš dělat, protože máš kvůli nim méně volného času sám pro sebe?

- a) ANO (jaké)
- b) NE

21) Přípravují pro Vás vychovatelky, nebo školní kaplan aktivity duchovního rázu?

- a) ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) ne

22) Jestli připravují, účastníš se těchto aktivit ve svém volném čase v domově mládeže?

- a) ANO
- b) NE

23) Jestli jsi v předchozí otázce odpověděl/a ANO, proč se účastníš těchto aktivit?

- a) jsou povinné
- b) protože jsem věřící
- c) kvůli rodičům
- d) jiné...

24) Jestli jsi v otázce 22. odpověděl/a NE, z jakého důvodu?

- a) nemám čas
- b) nejsem věřící
- c) kvůli rodičům
- d) jiné...

25) Je něco, co Ti během pandemie chybí nejvíce ve vztahu k domovu mládeže?

- a) spolubydlíci
- b) aktivity v domově mládeže
- c) vychovatelky
- d) nic nepostrádám
- e) jiné...